STRIP KIOSK

nr 5

Juni 2020

Roba

MICHEL VAILLANT

De Vlaamse KRANTENOORLOG

De Familie SNOEK

COLLECTIE JUNIOR

HET GEHEIM VAN MATSUOKA

GUUST FLATER PINBALLMACHINE

KLEINE KUIFJE

De geboorte van Bollie en Billie

't Vlaams Stripcentrum

30e EDITIE 3 en 4 OKTOBER 2020 10 tot 17u

WILRIJKSE STRIPDAGEN

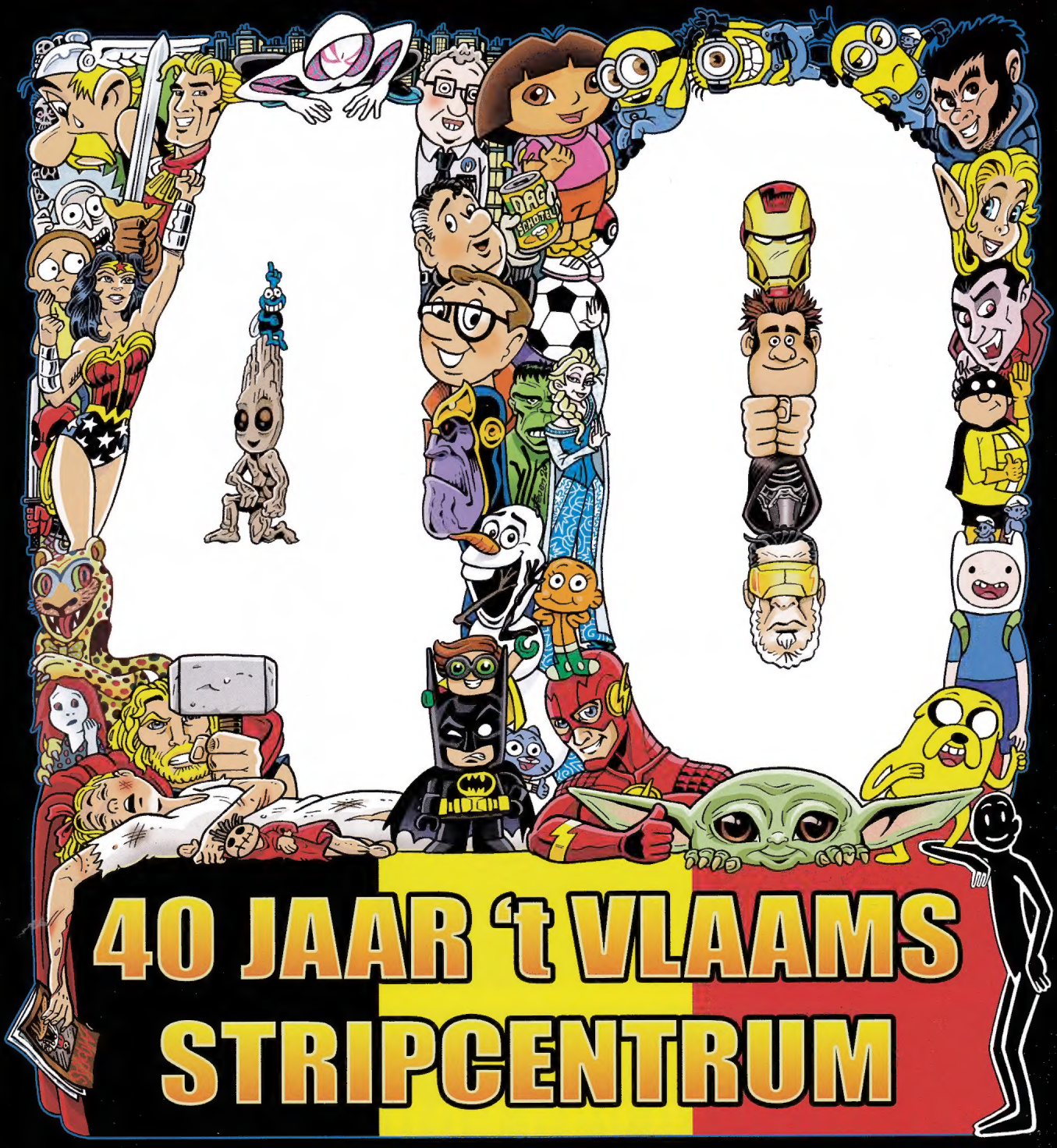

40 JAAR 't VLAAMS STRIPCENTRUM

LOCATIE : BOOMSESTEENWEG 335 - 337 - 2610 WILRIJK (B)

DISTRICT WILRIJK

't Vlaams Stripcentrum informatie tel: 03/827.44.26
info@vlaamsstripcentrum.be www.vlaamsstripcentrum.be

INKOM: VRIJWILLIGE BIJDRAGE

STRIP KIOSK

STRIPKIOSK
Nummer 5
Juni 2020

REDACTIE
Peter Van Hooydonck

WERKTEN BOVENDIEN MEE AAN DIT NUMMER
Marc de Lint
Yves Kerremans
Dennis Lambrechts
Hans Matla
Philippe Mouvet
Rudi Roelandts

OPMAAK
Sem Laerenbergh

OMSLAG TEKENING
Copyright © Roba and Editions Dupuis

AUTEURSRECHTEN
Afbeeldingen Marc Sleen
© Stichting Marc Sleen
www.marc-sleen.be
Afbeeldingen Willy Vandersteen
Copyright © Standaard uitgeverij en de Erven Vandersteen
Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de uitgever.
Copyright van afbeeldingen of foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Frank Bogaerts
Gaspar Verreyckenstraat 6,
2610 Wilrijk

OPLAGE
500 exemplaren

WWW.VLAAMSSTRIPCENTRUM.BE
info@vlaamsstripcentrum.be

40 JAAR 't Vlaams Stripcentrum

We hadden ons 2020 ook wel anders voorgesteld! Het moest een écht feestjaar worden voor de strip. Met 75 jaar Suske en Wiske en 40 jaar 't Vlaams Stripcentrum hadden we onze avondkledij al uit de kast gehaald. Maar het is nu even anders. Het Corona-virus domineert het openbaar leven, dus ook dat van de strip. Binnen blijven is de leuze, en dat hebben we dan ook gedaan. Gelukkig zijn schrijven en tijdschriften in elkaar steken, activiteiten die je nog in je *kot* kan doen. Daardoor kan *StripKiosk* 5 op tijd verschijnen en kunnen we onze abonnees toch een klein beetje verblijden in deze barre tijden. Ook met het nieuwbakken premium-album hopen we hier en daar een glimlach los te weken. Daarover hieronder meer.

In dit nummer van *StripKiosk* de verderzetting van de lotgevallen van de familie Snoek, een overzicht van enkele tijdsdocumenten van Marc Sleen ten tijde van de krantenoorlog en een reportage over de Guust Flater pin-ball-machine, een hebbeding uit vervlogen tijden. Ook het tweede deel van het Roba-avontuur, met een toelichting bij de geboorte van Bollie en Billie, en een blik op een weinig bekend fenomeen in de geschiedenis van het weekblad *Kuifje*: de albums van de kleine reeks. Verder nog leuke bijdragen over het album *Het Geheim van Matsuoka*, een onbekende cover van de Collectie Junior uit 1960 en een overzicht van de vroege albums van Michel Vaillant in de Lombard Collectie.

Wederom een brede waaier stripgeschiedenis, een nummer om van te smullen! Smakelijk!

Peter Van Hooydonck
Hoofdredacteur

Omdat het ook 75 jaar geleden is dat de eerste Nederlandstalige publicatie plaatsvond van het stripfiguurtje Wrill, én omdat we noest werken aan een overzichtsboek van Wrill, wilden we de lezers al een voorproefje aanbieden met het premium-album bij *StripKiosk*. Voor deze gelegenheid hebben we een vertaling gemaakt van het Franstalige album *La Captive de Frok-Manoir*, dat in 1943 verscheen bij uitgeverij Gordinne in Luik. De Nederlandstalige versie werd weliswaar aangekondigd in een titellijst, maar werd nooit uitgegeven. Tot nu dan! *De Gevangene van den Boxberg* is de vertaling van dit boekje.
De tekst werd aangepast aan de spellingsregels die van toepassing waren voor 1947.

De familie SNOEK

DEEL 4 HET JAAR 1950

Naast de dagelijkse strookjes van *Suske en Wiske* in de krant en een wekelijkse plaat van 4 stroken voor *Kuifje*, bleef Vandersteen ook in de periode 1950-54 de gagplaten tekenen van de *Familie Snoek*. In de zaterdag-edities van de kranten van de Standaardgroep, verschenen deze afleveringen voor het meer volwassen publiek in een regelmatig tempo. Net zoals van de avonturen van Suske en Wiske, werden ook van de lotgevallen van Snoek bundelingen gemaakt. In dit artikel bekijken we de productie van het jaar 1950.

Door Peter Van Hooydonck

De jaargang 1950 wordt ingezet met een Driekoningen-gag. Stan, Leonard en Ademar gaan deur aan deur liedjes zingen. Ademar zingt zonder veel succes *Samba hier, Samba daar*, een toen erg populair liedje van de hand van de Nederlander Jack Bess (1908-1964), op het deuntje van Jingle Bells.

Ademar Krab, de aartsluie Jerom-achtige buurman van de Snoeks, heeft duidelijk zijn plaats verworven in de reeks. Zijn gedrag en uitspraken druipen van arrogantie, maar zorgen vaak voor de synopsis van de gag. De enkele keren dat de Snoeks beroep op hem doen, voor één of ander klusje, komen ze er steevast bekaaid van af. Zoals in de gag waar Ademar de waterleiding op de gasinstallatie aansluit, waarvoor Vandersteen en Goderis hun inspiratie haalden bij de strips van Martin Branner.

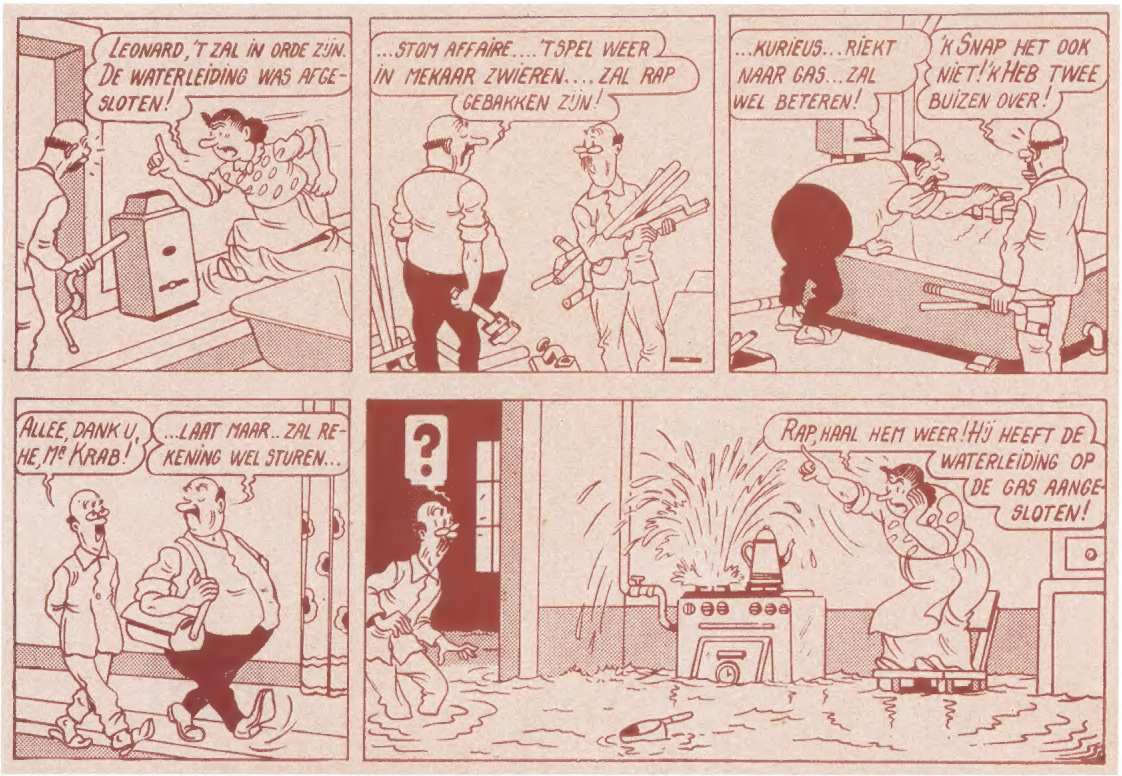
LEONARD, 'T ZAL IN ORDE ZIJN. DE WATERLEIDING WAS AFGESLOTEN!
...STOM AFFAIRE.... 'T SPEL WEER IN MEKAAR ZWIEREN.... ZAL RAP GEBAKKEN ZIJN!
...KURIEUS... RIEKT NAAR GAS... ZAL WEL BETEREN!
'K SNAP HET OOK NIET! 'K HEB TWEE BUIZEN OVER!
ALLEE, DANK U, HE, Mr KRAB!
...LAAT MAAR.. ZAL REKENING WEL STUREN...
?
RAP, HAAL HEM WEER! HIJ HEEFT DE WATERLEIDING OP DE GAS AANGESLOTEN!

Ademar op zijn best, met alle gevolgen van dien. De Amerikaanse tekenaar Martin Branner gebruikte dit thema al eerder (hier in de Franstalige versie onder de reeksnaam Bicot)

DE FAMILIE SNOEK door W. Vandersteen
Copyright Uitgeversmij N.V. Standaard-Boekhandel
'T IS KLAAR MARIE, MAAR NU GAAN WE SLAPEN, HE! IK BEN DOODOP!
JA, MAAR ER WORDT GEBELD!
HA, LEONARD! NOG ALTIJD DE ZELFDE VUILERIK!
BETAAL MAAR GAUW MIJN TAXI!
JA, NICHT JUSTINE!
HOE IS 'T MIJN ARM SLOOR?
WAT EEN GELUK U TE ZIEN, JUSTINE!
GA DAAR EENS WEG, MANNEKE! IK MOET EERST ETEN!
IK ZAL EENS RAP EEN KIEKSKE GEREED MAKEN
IK DACHT DAT DAT MEUBEL AL LANG DOOD WAS!
STIL LEONARD GE WEET DAT...
...ZE ER GOED VOOR ZIT! WE KUNNEN ER NOG VAN ERVEN. MAAK U GAUW WAT PROPER!
GA EENS RAP MIJN KOFFERKE HALEN IN DE STATIE! MIJN SLAAPKLEED ZIT ER IN!
KOFFERKE!?.. ZIE DAT GE ER MEE THUISGERAAKT! HAHA! KOFFERKE!!
ALS LEONARD ER MAAR NIET TE BRUUT MEE GEWEEST IS! ZO 'N CONTAINER IS ANDERS GEMAKKELIJK, MARIETJE!

▲ *Nicht Justine doet haar intrede. Een zeer geslaagd personage dat de Snoeks het vuur aan de schenen legt (krantenversie)*

Een nieuw hoofdstuk wordt ingeluid door het toekomen van een telegram waarbij iedereen die hem leest, flauwvalt. Uiteindelijk komt de lezer nooit de inhoud te weten, maar vermoedelijk heeft het te maken met de *entree* van een nieuw personage: nicht Justine. Justine is het prototype van de bazige, dominante maar steenrijke oude vrouw die wil dat iedereen naar haar pijpen danst. Wanneer ze zélf fouten maakt, is ze er als de kippen bij om de schuld op Leonard af te schuiven. De Snoeks willen haar echter wel ter wille zijn, zodat zij vroeg of laat een stuk van de erfenis kunnen opstrijken. In de tien gags waarin ze meespeelt, steekt ze zelfs Ademar de loef af in arrogantie, en zijn de vereende krachten van Leonard, Ademar en Stan nodig om haar definitief uit te schakelen. Justine deelt vanaf de eerste minuut de lakens uit, beslist wat er gegeten wordt, en wanneer Leonard mag gaan kaarten. In een aflevering is de trui van Leonard versleten en breit Justine hem een nieuwe veel te grote trui. Justine zegt dat het een model *Chamber Cloak* is, zeg maar een kamerjas. Leonard geeft hem meteen weg aan een zwerver, die hem echter aan de deur komt

De familie SNOEK

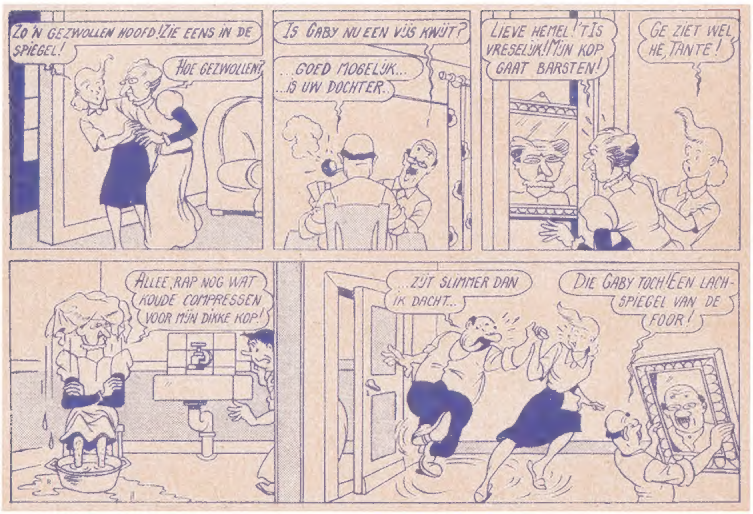
ZO'N GEZWOLLEN HOOFD! ZIE EENS IN DE SPIEGEL!
HOE GEZWOLLEN!
IS GABY NU EEN VIJS KWIJT?
...GOED MOGELIJK... ...IS UW DOCHTER.
LIEVE HEMEL! 'T IS VRESELIJK! MIJN KOP GAAT BARSTEN!
GE ZIET WEL HE, TANTE!
ALLEE, RAP NOG WAT KOUDE COMPRESSEN VOOR MIJN DIKKE KOP!
...ZIJT SLIMMER DAN IK DACHT..
DIE GABY TOCH! EEN LACH-SPIEGEL VAN DE FOOR!

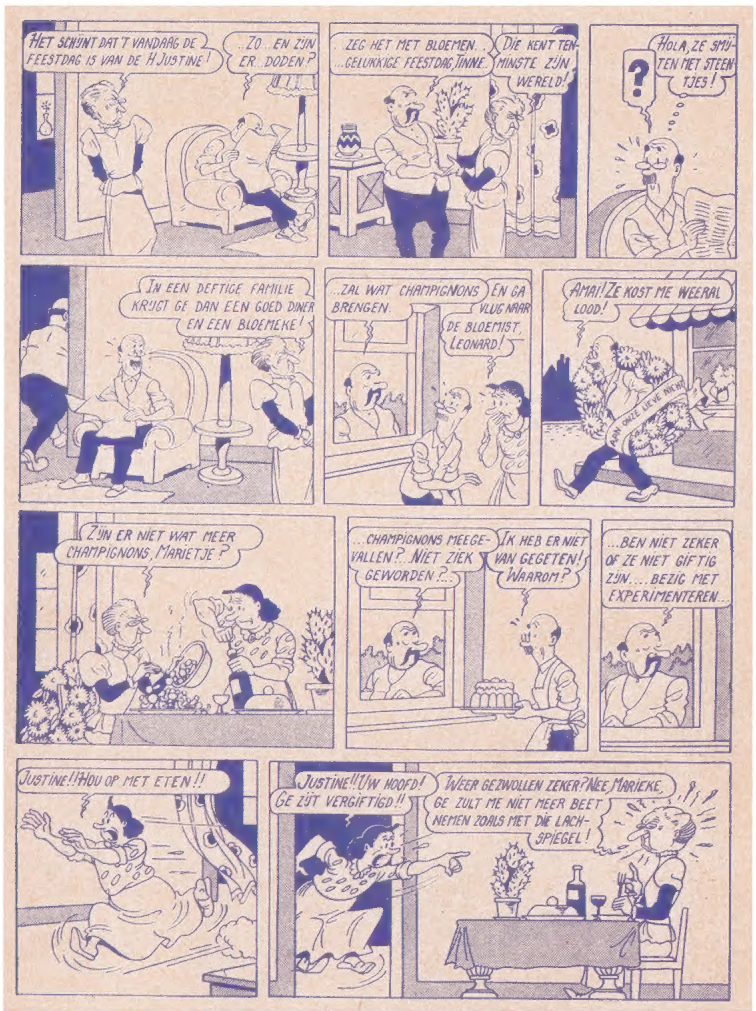
HET SCHIJNT DAT 'T VANDAAG DE FEESTDAG IS VAN DE H JUSTINE!
...ZO EN ZIJN ER DODEN?
...ZEG HET MET BLOEMEN... ...GELUKKIGE FEESTDAG JINNE.
DIE KENT TEN MINSTE ZIJN WERELD!
HOLA, ZE SMIJTEN NIET STEENTJES!
IN EEN DEFTIGE FAMILIE KRIJGT GE DAN EEN GOED DINER EN EEN BLOEMEKE!
...ZAL WAT CHAMPIGNONS BRENGEN.
EN GA VLUG NAAR DE BLOEMIST, LEONARD!
AMAI! ZE KOST ME WEERAL LOOD!
ZIJN ER NIET WAT MEER CHAMPIGNONS, MARIETJE?
...CHAMPIGNONS MEEGE-VALLEN?.. NIET ZIEK GEWORDEN?...
IK HEB ER NIET VAN GEGETEN! WAAROM?
...BEN NIET ZEKER OF ZE NIET GIFTIG ZIJN.... BEZIG MET EXPERIMENTEREN...
JUSTINE! HOU OP MET ETEN!!
JUSTINE!! UW HOOFD! GE ZIJT VERGIFTIGD!!
WEER GEZWOLLEN ZEKER? NEE MARIEKE. GE ZULT ME NIET MEER BEET NEMEN ZOALS MET DIE LACH-SPIEGEL!

terugbrengen, ...aan Justine. Zijn ook gegrift in het collectief geheugen van de Vandersteen-adepten, de twee gags met het gezwollen hoofd. In de eerste gag doet Gaby Snoek Justine met een lachspiegel van de kermis geloven dat haar hoofd gezwollen is. In de tweede gag is Justines hoofd écht gezwollen, door het eten van paddenstoelen die Ademar zelf gekweekt heeft. Uiteindelijk moet het kreng toch het onderspit delven en wordt ze als gevaarlijk dier afgevoerd in de *camionnette* van de dierenbescherming.

Twee gags die elkaar opvolgen. Gaby neemt Justine in de maling en doet alsof ze een gezwollen hoofd heeft. In de volgende plaat heeft Justine écht een gezwollen hoofd!

De familie SNOEK

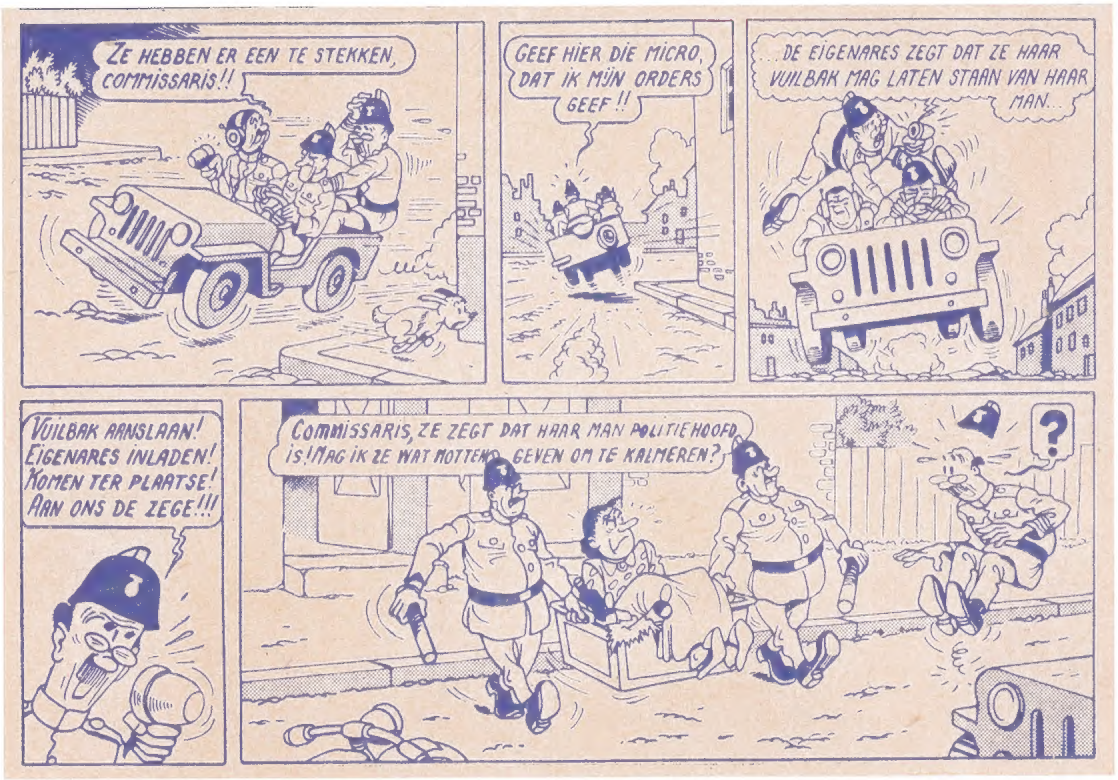
ZE HEBBEN ER EEN TE STEKKEN, COMMISSARIS!!
GEEF HIER DIE MICRO, DAT IK MIJN ORDERS GEEF!!
...DE EIGENARES ZEGT DAT ZE HAAR VUILBAK MAG LATEN STAAN VAN HAAR MAN...
VUILBAK AANSLAAN! EIGENARES INLADEN! KOMEN TER PLAATSE! AAN ONS DE ZEGE!!!
COMMISSARIS, ZE ZEGT DAT HAAR MAN POLITIEHOOFD IS! MAG IK ZE WAT MOTTEN GEVEN OM TE KALMEREN?
?

▲ *Leonard Snoek als commissaris. Zijn eerste actie is het buitenzetten van Marie omdat ze haar vuilnisbak verkeerdelijk heeft buiten gezet.*

In een volgende aflevering brengen de Snoeks een bezoek aan een zus van Marie. Haar man is commissaris maar ligt ziek te bed. Wanneer Leonard voor de grap zijn uniform aantrekt, groeit al snel de idee dat hij de plaats van zijn schoonbroer inneemt. Snoek als commissaris dus, chef van de plaatselijke politie, dat kan alleen maar voor hilariteit zorgen. In een reeks van 11 gags probeert Leonard de orde te bewaren, maar slaagt daar niet in. Reeds in de eerste aflevering wordt hij zelf op straat overvallen. In de twee daarop volgende platen, is er heisa over het buiten zetten van de vuilnisbak. Blijkbaar was dit toen een veel besproken onderwerp. Zo vernemen we trouwens de naam van de straat waarin Snoek woont: de Geniestraat, genoemd naar de militaire eenheid waarin Vandersteen zijn dienst heeft uitgezeten. In de gagplaat van zaterdag 3 juni 1950 wordt er gealludeerd op de federale verkiezingen van 4 juni 1950, die volledig in het teken van de Koningskwestie stonden. Ademar overhaalt Leonard om clandestien verkiezingsaffiches te gaan aanplakken, wat gezien zijn positie volledig inacceptabel is.

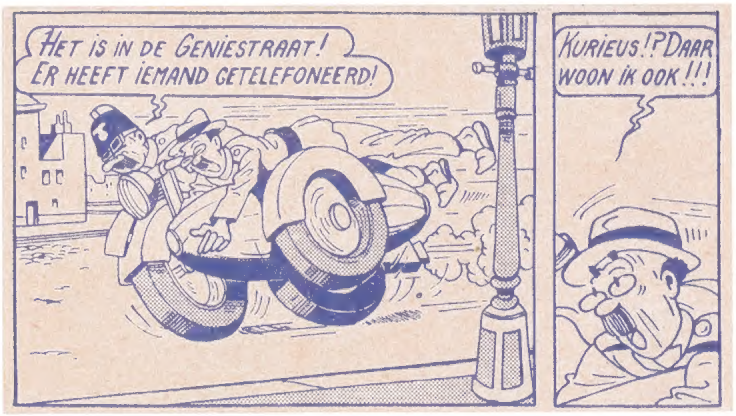

▲ *Hier wordt het adres van de Snoeks bekend gemaakt: de Geniestraat*

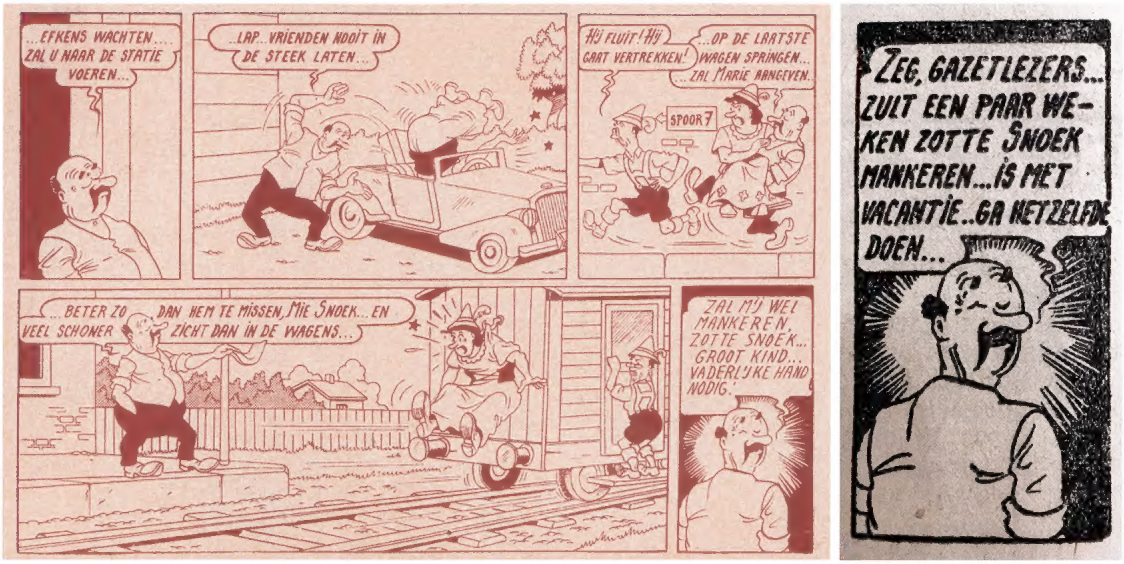
...EFKENS WACHTEN.... ZAL U NAAR DE STATIE VOEREN...
...LAP...VRIENDEN NOOIT IN DE STEEK LATEN...
HIJ FLUIT! HIJ GAAT VERTREKKEN!
...OP DE LAATSTE WAGEN SPRINGEN... ...ZAL MARIE AANGEVEN.
SPOOR 7
...BETER ZO VEEL SCHONER DAN HEM TE MISSEN, MIE SNOEK... EN ZICHT DAN IN DE WAGENS...
ZAL MIJ WEL MANKEREN, ZOTTE SNOEK... GROOT KIND... VADERLIJKE HAND NODIG..
ZEG, GAZETLEZERS... ZULT EEN PAAR WEKEN ZOTTE SNOEK MANKEREN...IS MET VACANTIE..GA HETZELFDE DOEN...

▲ *Tijd voor een onderbreking van enkele weken. In de albumversie wordt de tekst van het laatste prentje aangepast wegens niet langer relevant.*

De reeks eindigt met de aflevering van 15 juli 1950 waarin de Snoeks op vakantie gaan naar Tirol, wat meteen een korte onderbreking in het verschijnen van de gags inluidt. In het laatste prentje richt Ademar zich tot de lezers, met de aankondiging dat ze een tijdje met vakantie gaan. In de albumversie werd deze tekst aangepast.

Op 5 augustus keren de Snoeks (en waarschijnlijk ook de Vandersteens) terug uit vakantie, vergezeld van een koe. Deze koe is dan weer het onderwerp van enkele moppen. Zo kan zij tegen de muur lopen, wat ze geleerd heeft in de Oostenrijkse bergen. Eén mop klopt echter niet: wanneer Leonard op het dak staat met de koe om haar van de hoogtelucht te laten genieten, stuurt Ademar een buikspreker op hem af om hem de illusie te geven dat de koe kan spreken. Maar Snoek maakt de opmerking van een sprekende koe, vooraleer de buikspreker in actie treedt.

IS MENEER SNOEK THUIS, RATTEKE?
VADER IS..HEU.. OP 'T DAK, MENEER!
DAN KLAUTER IK MAAR NAAR HET DAK!
SNOEK!
HEU..ZE HEEFT DE BERGLUCHT NODIG! WAT IS ER TOT UW DIENST?
IK VOLG AL UW AVONTUREN! DAT EEN KOE LANGS DE MUUR LOOPT ZOALS VERLEDEN WEEK IS FLAUWE KUL!
EN WAAROM KAN DAT NIET? ALS ZE NU MOEST GESPROKEN HEBBEN JA DAT ZOU FLAUWE KOL GEWEEST ZIJN!
EN WIE ZEGT ER DAT IK NIET KAN SPREKEN?
ZE IS BEHEKST!!! 'T IS HIER NIET PLUIS!!
VEILIGHEID VOOR ALLES!!
ONS KOE SPREEKT!
PLONS
...WAS DE KOE NIET..VENT IS BUIKSPREKER HEB IK GESTUURD...OM MET UW VOETEN TE SPELEN

▲ *De gag met de buikspreker. Een aandachtig lezer zal de onlogica opmerken.*

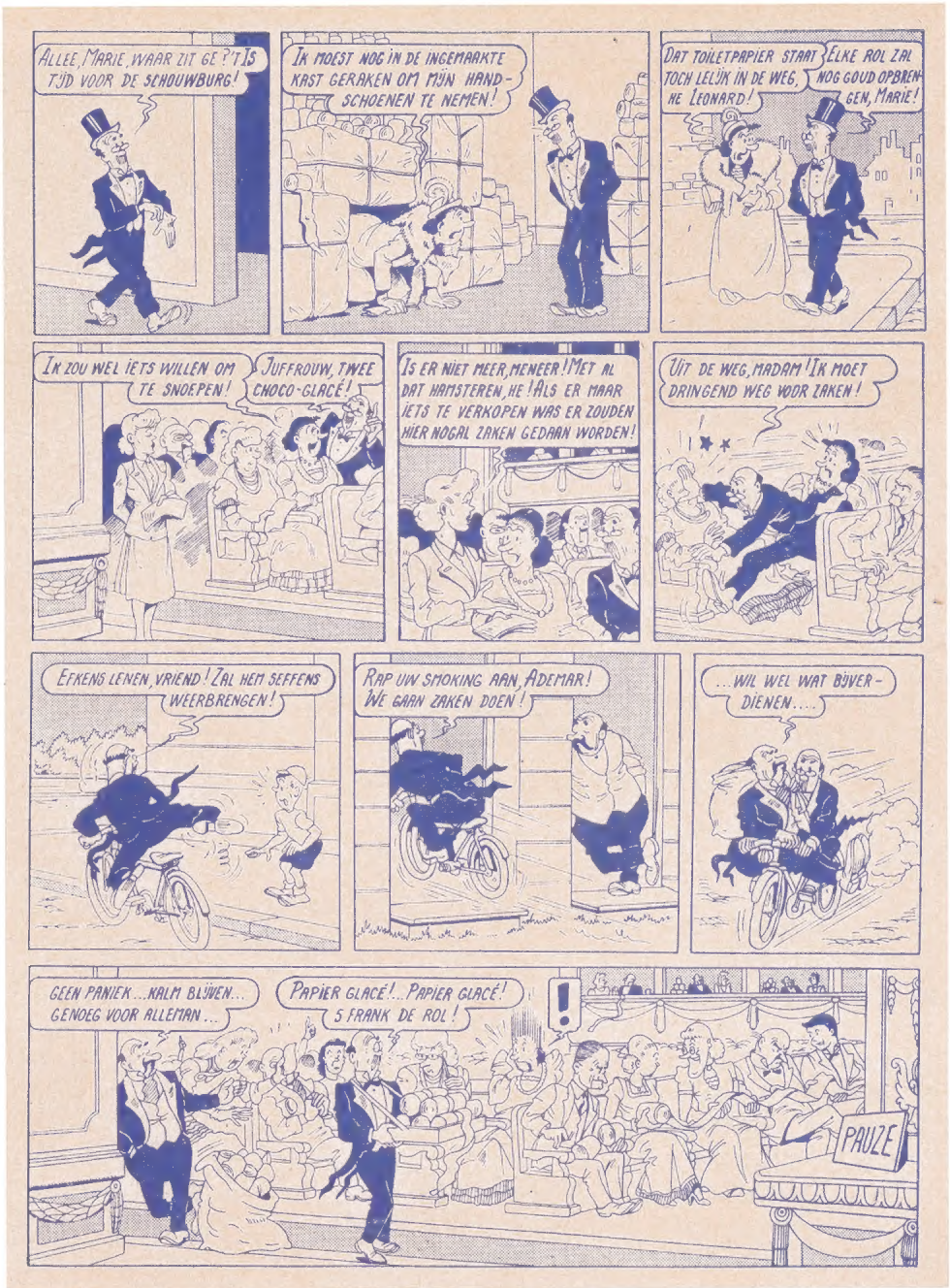
ALLEE, MARIE, WAAR ZIT GE? 'T IS TIJD VOOR DE SCHOUWBURG!
IK MOEST NOG IN DE INGEMAAKTE KAST GERAKEN OM MIJN HANDSCHOENEN TE NEMEN!
DAT TOILETPAPIER STAAT TOCH LELIJK IN DE WEG, HE LEONARD!
ELKE ROL ZAL NOG GOUD OPBRENGEN, MARIE!
IK ZOU WEL IETS WILLEN OM TE SNOEPEN!
JUFFROUW, TWEE CHOCO-GLACÉ!
IS ER NIET MEER, MENEER! MET AL DAT HAMSTEREN, HE! ALS ER MAAR IETS TE VERKOPEN WAS ER ZOUDEN HIER NOGAL ZAKEN GEDAAN WORDEN!
UIT DE WEG, MADAM! IK MOET DRINGEND WEG VOOR ZAKEN!
EFKENS LENEN, VRIEND! ZAL HEM SEFFENS WEERBRENGEN!
RAP UW SMOKING AAN, ADEMAR! WE GAAN ZAKEN DOEN!
...WIL WEL WAT BIJVERDIENEN....
GEEN PANIEK...KALM BLIJVEN... GENOEG VOOR ALLEMAN...
PAPIER GLACÉ!.. PAPIER GLACÉ! 5 FRANK DE ROL!
!
PAUZE

Een prachtige tekenplaat! Leonard probeert zijn toiletpapier te slijten in het theater. Onderaan zien we Willy Vandersteen zélf, met naast zich de fijntjes uitgedoste hoofdfiguren .

Uiteindelijk wordt de koe verkocht voor een half miljoen frank, maar helaas gaat het om vervalste briefjes, waardoor Leonard alweer de pineut is. Dit belet niet dat de leden van de familie Snoek allerlei goederen beginnen te stockeren. Deze hamsterwoede van 1950 was lange tijd actueel. Ten gevolge van het wereldconflict in Korea, begon de bevolking allerlei goederen te hamsteren, waarvan schaarste werd verwacht. Leonard doet mee en tikt 4 ton toiletpapier op de kop. Deze enorme massa toiletpapierrollen staat natuurlijk lelijk in de weg. In één van de mooiste afleveringen van de reeks, biedt Leonard Snoek de toiletrollen aan in het theater, waar tijdens de pauze verder niets te verkrijgen is. In de zaal zien we naast Willy Vandersteen zélf, Lambik, tante Sidonie, Suske en Wiske zitten in avondkledij. Een mooie *crossover*!

De familie SNOEK

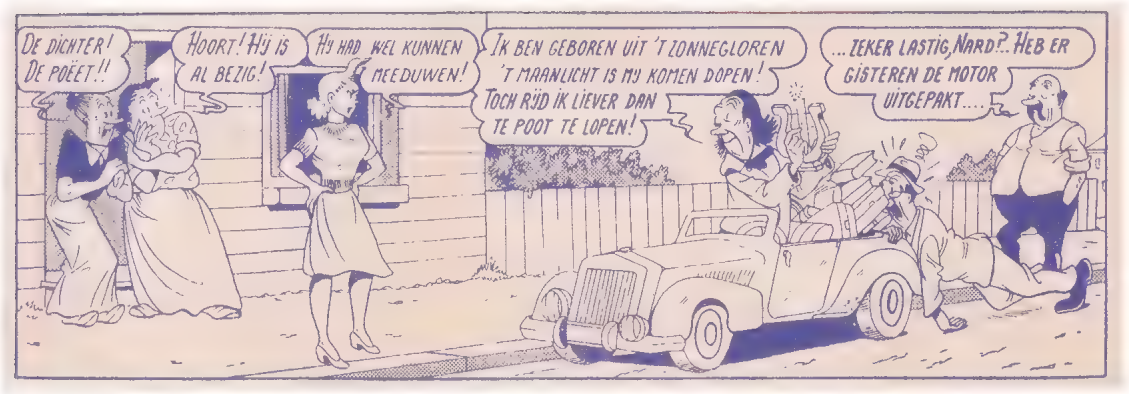
DE DICHTER! DE POËET!!
HOORT! HIJ IS AL BEZIG!
HY HAD WEL KUNNEN MEEDUWEN!
IK BEN GEBOREN UIT 'T ZONNEGLOREN 'T MAANLICHT IS MY KOMEN DOPEN! TOCH RIJD IK LIEVER DAN TE POOT TE LOPEN!
...ZEKER LASTIG, NARD?.. HEB ER GISTEREN DE MOTOR UITGEPAKT....

▲ *De onuitstaanbare Adriaan treedt aan. Zulma en Marie zijn in de wolken. Leonard en Ademar zien de bui hangen.*

Tijd voor een nieuw personage! Ditmaal is het de beurt aan de familie Krab. Zulma's neef, de dichter Adriaan, komt gedurende 8 weken de huishoudens van de Snoeks en de Krabs teisteren. Zulma en Marie worden vertederd door de dichtwerken van Adriaan en zijn in de wolken. Adriaan is echter te lui om voor de duivel te dansen. Hij slaagt erin Ademar en Leonard naar de achtergrond te verdringen en alle aandacht voor zich op te eisen. Hierdoor ontstaat een *entente* tussen beide mannen om hem het huis uit te krijgen. Maar eerst moeten zij allerlei ensceneringen opbouwen om Adriaan aan inspiratie te helpen. Zo moeten ze zich als gladiatoren verkleden om de dichter te helpen denken als keizer Nero. Het is deze gag die Vandersteen gebruikt heeft om de kafttekening van het 7de Snoek-album, *Snoek geeft Katoen*, te maken. ▸

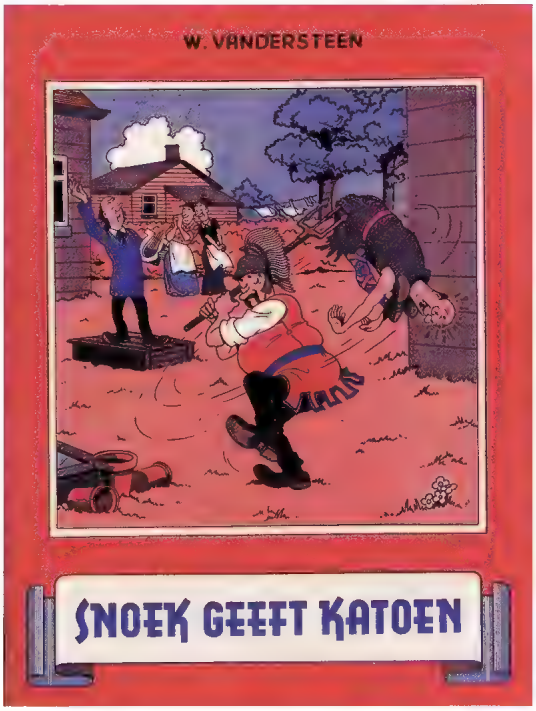

Deze passage inspireerde Vandersteen voor de covertekening van het album Snoek geeft katoen (1951) ▾ ▸

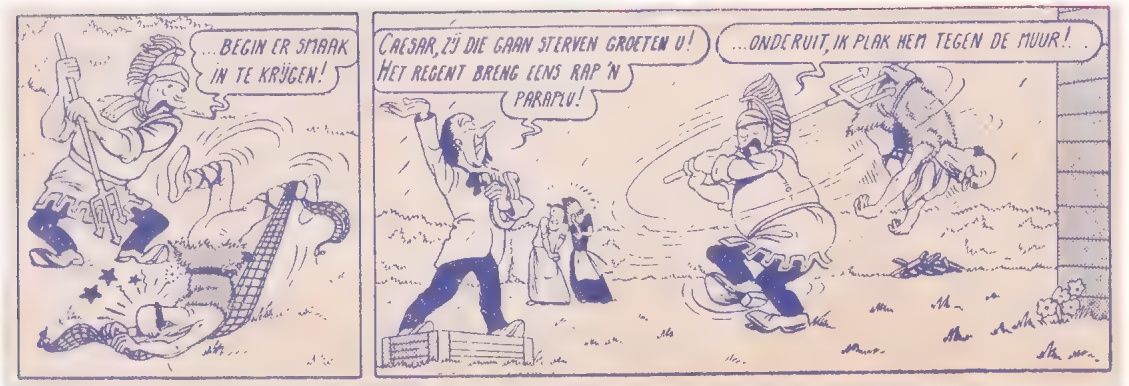
...BEGIN ER SMAAK IN TE KRIJGEN!
CAESAR, ZIJ DIE GAAN STERVEN GROETEN U! HET REGENT BRENG EENS RAP 'N PARAPLU!
...ONDERUIT, IK PLAK HEM TEGEN DE MUUR!

In een andere aflevering verkleden beide mannen zich als muzen, maar plakken Adriaan aan het plafond zodat ze rustig kunnen kaarten. Het is in deze plaat dat Vandersteen in het interieur een kast plaatst met beschilderingen van Tonet Timmermans. Het beschilderen van meubelstukken was een liefhebberij van deze artieste. Ook in het verhaal *Het Zingende Nijlpaard* vinden we zulke kasten terug.

Tonet Timmermans (geboren in 1926) is een dochter van de Vlaamse auteur Felix Timmermans en was een collega-tekenaar in het weekblad *Kuifje*. In de vroege jaargangen 1947-49 leverde zij illustraties en strips aan het blad. Vandersteen zal haar zeker op het lijf zijn gelopen, al was het maar tijdens de jaarlijkse bijeenkomsten van de tekenploeg van *Kuifje* in l'Auberge du Chevalier in Beersel.

CUVELIER De jongste van de ploeg. Tekent sinds zijn geboorte en hoopt er nooit mee op te houden. Zou zijn vrije tijd zeer goed weten te gebruiken, indien hij er had. Zijn sport : het temmen van wilde dieren. Hij is van mening, dat er met reizen veel te leren valt (cfr. Corentin Feldoë). Zijn leuze : « Help uself, so helpt u Godt. »

Het is niet de eerste maal, dat **TONET TIMMERMANS** Tonet een zelf-portret publiceert in « Kuifje ». (cfr. voorpagina nr 28). Ze houdt van prinsen, elfen, alvermannekens, bloemen, dieren en schone « koleuren ». Wat ze 't liefst doet ? Tekenen en dromen in de zonneschijn (en misschien wel in de maneschijn). Ze is niet babbelziek, want haar leuze luidt : « Goede timmerlieden maken weinig spaanders. »

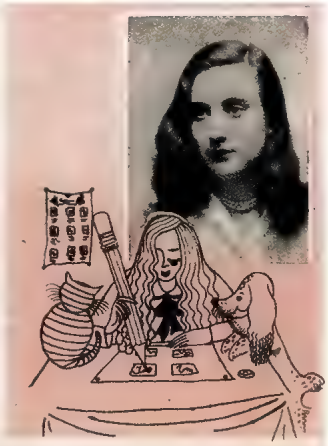

▲ *Voorstelling van Tonet Timmermans in het weekblad* Kuifje *nummer 39 van 1947*

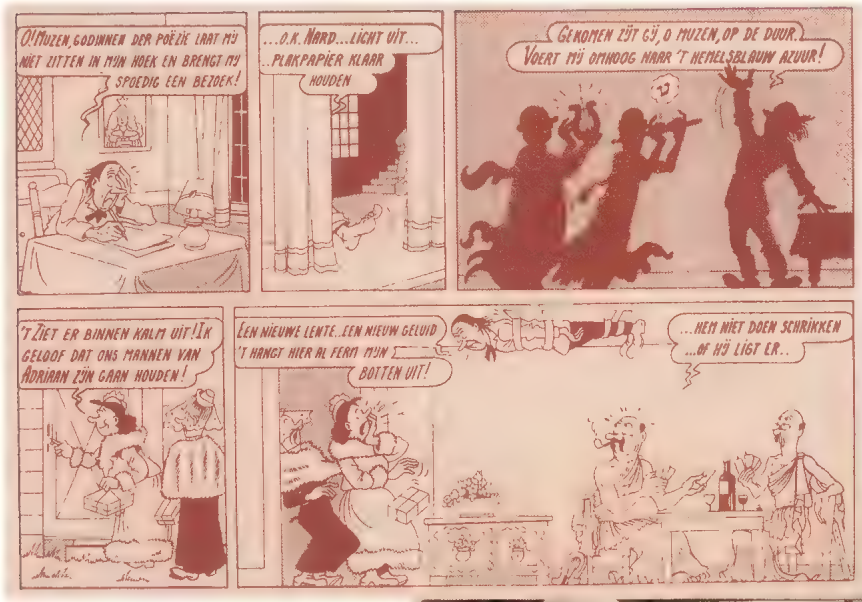
O! MUZEN, GODINNEN DER POËZIE LAAT MIJ NIET ZITTEN IN MIJN HOEK EN BRENGT MIJ SPOEDIG EEN BEZOEK!
...O.K. NARD...LICHT UIT... ...PLAKPAPIER KLAAR HOUDEN
GEKOMEN ZÏT GIJ, O MUZEN, OP DE DUUR.. VOERT MIJ OMHOOG NAAR 'T HEMELSBLAUW AZUUR!
'T ZIET ER BINNEN KALM UIT! IK GELOOF DAT ONS MANNEN VAN ADRIAAN ZIJN GAAN HOUDEN!
EEN NIEUWE LENTE..EEN NIEUW GELUID 'T HANGT HIER AL FERM MIJN BOTTEN UIT!
...HEM NIET DOEN SCHRIKKEN ...OF HIJ LIGT ER..

◀ *Ademar en Leonard verkleed als muzen. De dichter hebben ze mooi aan de kant gezet. Bemerk het beschilderde kastje.*

▼ *Foto van de legendarische etentjes in L'Auberge du Chevalier, nabij het kasteel van Beersel. We herkennen Tonet Timmermans in de linkerrij, geflankeerd door Bob De Moor en Willy Vandersteen. Aan de overkant bemerken we in het midden Karel Van Milleghem.*

De familie SNOEK

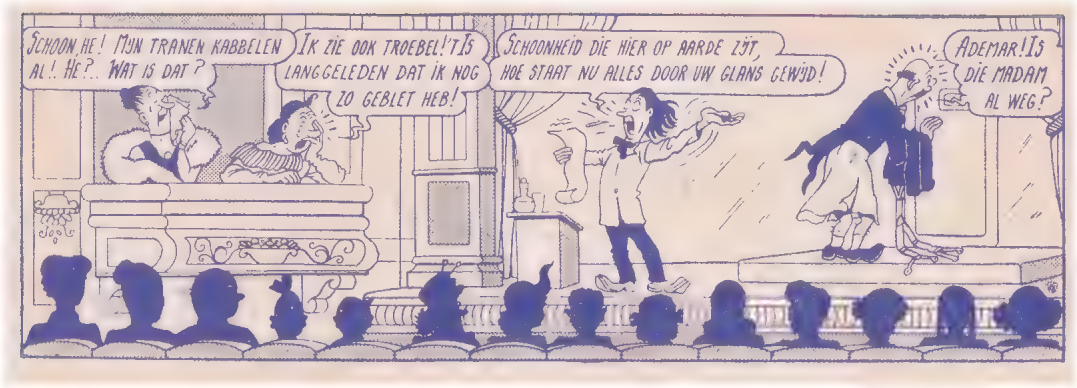
SCHOON HE! MIJN TRANEN KABBELEN AL! HE?.. WAT IS DAT?
IK ZIE OOK TROEBEL! 'T IS LANG GELEDEN DAT IK NOG ZO GEBLET HEB!
SCHOONHEID DIE HIER OP AARDE ZIJT, HOE STAAT NU ALLES DOOR UW GLANS GEWIJD!
ADEMAR! IS DIE MADAM AL WEG?

▲ *In deze strook zijn de silhouetten van Vandersteens geesteskinderen duidelijk herkenbaar*

Adriaan geeft een poëzievoorstelling waarbij we op de eerste rij de silhouetten zien van Lambik, Suske en Wiske, tante Sidonie, Gaby en Stan. Uiteindelijk is het weer de schrandere Stan Steur die er met een spitsvondigheid in slaagt de dichter Adriaan buiten te werken.

Stilaan naderen we het einde van het jaar. De volgende 6 afleveringen staat in het teken van Ademar die dierenarts wil zijn, uiteraard zonder vergunning of diploma. Met zijn gekende arrogantie gaat hij allerlei klanten overtuigen om hun dieren te laten genezen. Eén van de opdrachten krijgt hij van een zekere mijnheer Cox, wiens kanarie niet meer fluit. Wellicht weer een kennis van Wim Goderis of Vandersteen zélf, want de karikatuur van mijnheer Cox is te gelijkend om een fictief personage te zijn. Daarna volgt een gag waarin Ademar de paarden van een boer in observatie neemt. Leonard moet dan het hard labeur van deze dieren maar overnemen. Het is dit tafereel dat Vandersteen verwerkte in de kaft van het 8ste Snoek album, *Snoek in den Hoek*.

Ook in de jaargang 1950 kon Willy Vandersteen het peil van de Snoek-afleveringen hoog houden. De absurde humor lag er in dikke lagen opgesmeerd, de persoonlijkheden van Ademar en Zulma Krab werden goed uitgebouwd, en de situatiehumor was om van te smullen. De grafische kwaliteit was vergelijkbaar met de verhalen van *Suske en*

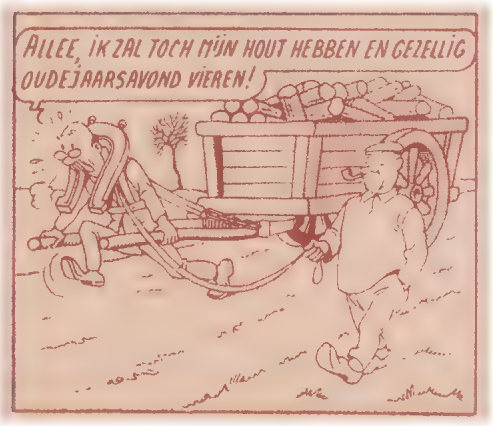

▲ *Dit prentje stond model voor de cover van het album Snoek in den Hoek*

HIJ KAN NIET MEER FLUITEN, OCH ARME!
...ZAL RAP GEFLIKT ZIJN.. WAAR ZIT 'M...
MIJ ALLEEN LATEN.. MOET EERST BLOEDDRUK METEN... INGEWIKKELDE AFFAIRE!

▲ *Mijnheer Cox is waarschijnlijk een bestaand personage geweest*

Wiske zoals *De Stierentemmer* en *De Stalen Bloempot*. De Antwerpse woordenschat en zegswijzen kruidden het geheel tot een smakelijk gerecht: er wordt gesproken over een *zwarte smikkel* (gezicht), iemand door het venster *flikkeren*, *van zijn sus draaien* (flauw vallen) en iemand die komt *afgestesseld*, allemaal uitdrukkingen die we nu nog maar zelden mogen savoureren.

▲ *Het 8ste Snoek-album* Snoek in den Hoek *verscheen in* 1951

De familie SNOEK

ST. NIKLAAS

Een keuze uit de honderdtallen boeken voor meisjes en jongens die de grote Kindervriend voor u liggen heeft bij

N.V. Standaard - Boekhandel

Lange Kruisstraat 2, Gent

Het ideaal St. Niklaasgeschenk
voor onze kinderen

Het sprookje blijft eeuwig jong. De jeugd van vandaag zal even gretig de sprookjes van Grimm, Andersen... lezen als de jeugd van vijftig jaar geleden. Maar naast deze verzamelingen vormen de Vlaamse sprookjes een eigen bijzonder rijke vertelselschat

Het Vlaamse Sprookjesboek

samengesteld door M. DEMEYER

heeft deze sprookjes thans verzameld en biedt ze in een prachtige, geïllustreerde uitgave aan onze Vlaamse kinderen aan. Zij zullen zich onbeperkt kunnen verlustigen in de aanlokkelijke wonderwereld die leeft in het frisse Vlaamse sprookje.

Een boek om uit te lezen en uit voor te lezen !

344 bladzijden, groot formaat, 140 tekeningen, 4 kleurplaten, gebonden in linnen band met fris veelkleurig omslag : 185 fr.

Ruimste keuze

van prentenboeken, kleurboeken, kleuterboeken, jeugd- en kinderboeken voor jongens en meisjes van elke ouderdom.

Komt U eten een kijkje nemen in onze winkels !

◂ ▾ *De Sinterklaasfolder 1951 met de aankondiging van de nieuwe albums van de Familie Snoek*

De nieuwe albums !

DE AVONTUREN VAN SUSKE EN WISKE

Nog nooit werden in Vlaanderen kleinen en groten zó begeesterd en zó geboeid als door de tekenverhalen, vol humor en fantasie, van *SUSKE EN WISKE* door WILLY VAN DER STEEN. Deze verhalen bewaren het kinderlijke in uw kinderen en schenken uzelf de lach en blijdschap uwer jeugd terug. Vergezel dan allen deze kostelijke figuren op hun spannende avonturen in de volgende albums :

Op het Eiland Amoras
De Sprietatoom
De vliegende Aap
Prinses Zagemeel
Lambiorix
De Koning drinkt
De zwarte Madam
Bibbergoud
De Stierentemmer
De witte Uil
Nieuw : De stalen Bloempot
Nieuw : Het zingende Nijlpaard
Nieuw : De Ringelingschat

Elk album omvat een volledig verhaal van meer dan 500 tekeningen. Prijs : onder veelkleurig omslag : 38 fr.

DE PLEZANTE FAMILIE SNOEK

Amuseert u en uw kinderen met de perten van de eeuwige pechvogel Leonard Snoek, die altijd in de dwaaste situaties verwikkeld raakt, en deze van zijn goedige vrouw Marie, van de kleine duivel Sloeberke en de pittige Gaby en nog zoveel andere door ieder in Vlaanderen gekende figuren. De volgende albums zijn verschenen :

De Familie Snoek
De Familie Snoek groeit aan
Snoek en zijn Kleinkinderen
Laat Snoek maar los
Snoek in de Boter
Snoek ten Aanval
Nieuw : Snoek geeft Katoen
Nieuw : Snoek in den Hoek

Prijs : 28 fr. per album.

PAPIEREN WAPENS
in de Vlaamse krantenoorlog

In 1944 kreeg de Standaardgroep, van oudsher de uitgever van de dagbladen *De Standaard* en *Het Nieuwsblad*, een publicatieverbod opgelegd van twee jaar omdat ze tijdens de bezetting kranten was blijven uitgeven, met name *Het Algemeen Nieuws*. Er werd dan een overeenkomst bereikt met Tony Herbert en Leon Bekaert, de latere oprichters van *De Gids*, dat zij de kranten en weekbladen van de Standaard-groep gedurende deze periode voor eigen rekening zouden uitgeven. Dit gentlemen's agreement kreeg ook de steun van de Vlaams-katholieke politiek. Zo ontstond de krant *De Nieuwe Standaard* in oktober 1944 en volgden al snel de andere titels zoals het populaire dagblad *Het Nieuwsblad* en het familieweekblad *Ons Volk* met bijvoegsel *Ons Volkske*. De persgroep *De Gids* voerde echter een heel ander redactioneel beleid, waarbinnen het Vlaamse gedachtengoed geen plaats meer had. Dit was niet naar de zin van de eigenaars van de Standaardgroep en na verloop van de twee jaar eisten deze de krantentitels opnieuw op. Een heuse krantenoorlog was het gevolg.

Door Yves Kerremans

Flyer waarin De Gids *haar lezers opdeelt in volksmensen, intellectuelen, jeugd, vrouwen en burgers die respectievelijk* 't Vrije Volksblad, De Spectator, 't Kapoentje, Overal *en* De Nieuwe Gids *lezen*

Niet alleen de namen van de kranten werd de inzet van de strijd, maar ook de drukpersen op de Emiel Jacqmainlaan en niet in het minst het personeel. De Gids had van het succes geproefd en wilde een verlenging van de overeenkomst. Ze voerde de strijd tegen de Standaard ook verder in haar kranten.

Albert De Smaele (1921-2009), advocaat, én schoonzoon van Antoinette Gylsen, de voorzitster van de Raad van Bestuur van de NV De Standaard, nam toen de beslissing om de Gids langs gerechtelijke weg uit hun gebouwen te laten zetten, mits een opzegperiode van drie maanden. Toen ontstond op de achtergrond ook een politiek steekspel en één en ander ontaardde in een juridisch geding. Uiteindelijk kreeg in maart 1947 de Standaardgroep zijn oorspronkelijke titels weer en moesten de mensen van de Gids verhuizen naar de Zandstraat in Brussel. De Gids zag zich genoodzaakt zijn publicaties om te dopen: *De Nieuwe Standaard* werd *De Nieuwe Gids*, *Het Nieuwsblad* werd *'t Vrije Volksblad*, *Ons Volk* werd *Overal* en *Ons Volkske* werd *'t Kapoentje*. *De Spectator* was in 1944 niet overgenomen van De Standaard en kon daarom haar naam behouden. In al deze publicaties streden de journalisten en de tekenaars voor een zo groot mogelijk marktaandeel in Vlaanderen.

Populaire uitgaven bekostigen verlieslatende uitgaven

De populaire uitgaven van De Gids (*'t Vrije Volksblad*, *Overal* en *'t Kapoentje*) moesten zorgen voor de inkomsten om verlieslatende uitgaven (*De Spectator* en *De Nieuwe Gids*) te bekostigen. In de publiciteitsacties streefde De Gids ernaar de verschillende segmenten van het lezerspubliek te bekoren. Wervingsaffiches weerspiegelen zowel het *sérieux* waarmee men de intellectuele uitgaven naar voor schoof, als de frivoliteit waarmee de populaire uitgaven omlijst werden. Op een sobere affiche, van het formaat A1, wordt *De Nieuwe Gids* aangeprezen als *een krant met standing* voor de burgerij, de *ontwikkelde* standen, de handelaars en nijveraars.

Marc Sleen wordt ingeschakeld

De populaire uitgaven krijgen groot-formaat affiches met spectaculaire illustraties door

▲ *Deze sobere affiche richt zich tot de ernstige lezers van* De Nieuwe Gids

huistekenaar Marc Sleen. De eerste affiche is strikt gesproken geen affiche, maar een geschilderd reclamepaneel dat slechts met veel geluk bewaard bleef. Een kleurfoto van het paneel was al jaren bekend uit het archief van Marc Sleen en deed verwachtingsvol uitkijken naar de dag dat het paneel zou opduiken. Het paneel op de foto is niet gedateerd, de krant die datering zou toelaten is helaas verwijderd. Enkele jaren geleden dook dan eindelijk het paneel zelf op. Georges Joris Van den Eede en zijn echtgenote Celestina Sanctorum doen niet meteen een belletje rinkelen bij de lezers, maar onder hun pseudoniem Groote Broer en Tante Tine zijn ze bekend bij de talrijke lezers van *Ons Volkske*. Samen met Marc Sleen vulden ze de na-oorlogse versie van dat jeugdblad. De oorsprong van het pseudoniem Tante Tine is niet ver te zoeken: de roepnaam van Celestina was immers Tine. Bij het koppel hing jarenlang een enorm schilderij boven de schouw. Het doek toont een windmolen in een door de wind gegeseld landschap. Opmerkelijk zijn de afmetingen: 1,5 m x 1 m. Het schilderij is gesigneerd Marc Neels en gedateerd 1948. Maar wat het kunstwerk nog opmerkelijker maakt is de achterzijde, die het bewuste reclamepaneel toont. ▸

De achterkant van het schilderij met het ontwerp van de publiciteit voor Het Nieuwsblad (1946)

Het kunstwerk is dus een unieke combinatie van het ernstige werk van Neels en het ludieke werk van Sleen. Niet veel later vond Marc Sleen een zwart/wit foto in zijn archief die het reclamepaneel toont in ongeschonden toestand en met de frontpagina van *Het Nieuwsblad* van 12 juli 1946. Dat laat toe het paneel te dateren.

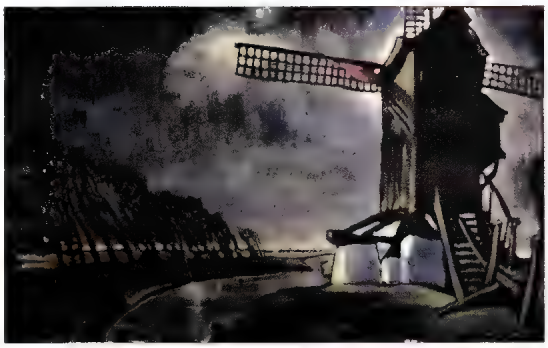

Het schilderij met de molen, gedateerd 1948

De foto van het ontwerp, nog in ongeschonden staat

▲ *Illustratie voor* Ons Volkske *(nummer 43, 1945). Marc Sleen beeldt Groote Broer en Tante Tine af (originele tekening)*

Een affiche voor 't Vrije Volksblad, 't Kapoentje en Overal

Half jaren 90 duikelde Marc Sleen een pakje papier op; het bleek een in zestien gevouwen affiche (afmetingen in opengevouwen toestand: 146 cm x 92 cm) te zijn die reclame maakt voor de drie populaire uitgaven van de NV De Gids: *'t Vrije Volksblad*, *'t Kapoentje* en *Overal*. De aandachtige verzamelaars hadden de affiche reeds gedeeltelijk kunnen bewonderen op de bekende foto van Marc Sleen aan zijn tekentafel met een toekijkende Matsuoka. Op de achtergrond zijn fragmenten van twee exemplaren van de affiche zichtbaar.

De affiche is niet gedateerd maar door de vermelding van het weekblad *Overal* kan ze tussen 6 april 1947 en 5 augustus 1948 geplaatst worden, dat is namelijk de korte bestaansperiode van *Overal*. De affiche is duidelijk geïnspireerd op het reclamepaneel voor *Het Nieuwsblad* uit 1946. Rubrieken zoals ongevallen en reizen zijn op gelijkaardige manier geïllustreerd: de sterke grap met de in twee gereden man is exact overgenomen, de illustratie met de dromedaris is geactualiseerd door de onbekende reiziger te vervangen door Pollopof uit *Overal*. Illustraties zoals de Nurenbergprocessen en de verwijzing naar de atoomproeven op de Bikini-atol zijn in 1947-48 niet meer actueel en worden weggelaten. Op de tekening uit 1946 was er geen aandacht voor de jeugd, in 1947-48 kregen *'t Kapoentje* en Bolleke linksonder een prominente plaats.

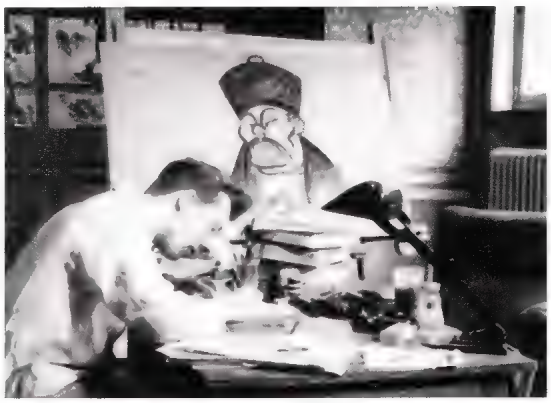

▲ *Marc Sleen aan zijn tekentafel, vermoedelijk eind 1947 (bron: Marc Sleen, Fernand Auwera en Jan Smet, 1985)*

▲ *Affiche voor* 't Vrije Volksblad,'t Kapoentje *en* Overa *(1947)*

olksblad
SPORT - EN
NIEUWSBLAD
't Vrije Volksblad
Overal
WEEKBLAD
VOOR ONS VOL
Marc Elsen
N DE N.V. „DE GIDS"

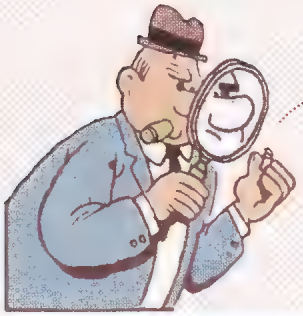

STRIPKIOSK
FOCUST OP

De albums van Nero van tekenaar Marc Sleen vormen een bijzondere collectie binnen de stripverzamelaarswereld. Het is een hoofdzakelijk Vlaamse aangelegenheid, de strips van Sleen hebben geen groot lectoraat buiten de Vlaamse grenzen. De reeks is uitgegeven bij zo maar eventjes 4 uitgeverijen, zodat er van enige uniformiteit maar weinig sprake kan zijn: De Gids, Desclée de Brouwer, Het Volk en Standaard-Boekhandel, later Standaard uitgeverij. De verzamelaars van de eerste drukken van de albums van De Gids, Desclée de Brouwer en Het Volk (periode 1948-1965) weten waar ze aan beginnen, wanneer ze hun zinnen zetten op deze iconische serie. In dit artikel focussen we op het eerste album!

Door Peter Van Hooydonck

De makelij van de albums was vaak pover om de verkoopprijs zo laag mogelijk te houden. Het binnenwerk werd bijna altijd op krantenpapier gedrukt, de covers op wat zwaarder papier. Pas vanaf 1955 kregen de Nero-albums een stevige kaft. Een album vinden uit die eerste periode (1948-1955) dat nog in perfecte staat is, is na al die jaren bijna onmogelijk geworden. Waarschijnlijk waren de boeken al min of meer beschadigd wanneer ze bij de boekhandelaar werden afgezet.

Het eerste verhaal, *Het Geheim van Matsuoka*, waarin de detective Van Zwam de hoofdrol speelde, verscheen in 1947-48 in de kranten van de groep De Gids en werd in 1948 in albumvorm aangeboden voor de prijs van 10 franken.

Het Geheim van Matsuoka is een iconisch album en behoort tot de klassieke toppers in een collectie Vlaamse stripalbums. De reeksnaam was toen nog *De Avonturen van Van Zwam*, omdat Nero nog niet de status van hoofdfiguur had. De nummer 1 in een langdurende reeks is altijd al bijzonder, maar bij de Nero-albums is het extra-bijzonder omdat het album, samen met het tweede boek *Het B-gevaar*, een afwijkend kleiner formaat heeft (18,5 x 26,5) en een specifieke *look*. De cover werd in 4-kleurendruk gedrukt op geel papier, een concept dat alleen door De Gids werd toegepast.

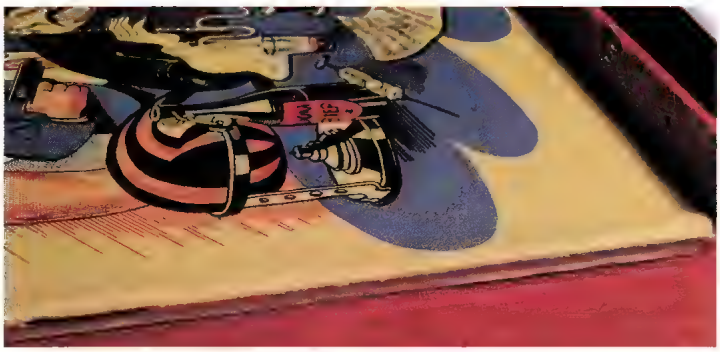

De inhoud van 40 pagina's, zonder schutblad of titelblad, is gedrukt op grof houthoudend papier. Alles wordt met twee nietjes bij elkaar gehouden. Het gebruik van geel papier voor de cover is voor de veeleisende verzamelaar een bron van zorgen. Het is van nature vatbaar voor vuil, vlekken, vingerafdrukken, vegen, noem maar op. De volledig onbedrukte achterkaft, met uitzondering van een uitgeversimprint, wordt zelden smetteloos aangetroffen.

Ook het feit dat het om geniete boekjes ging, zorgt voor extra risico's op schade. Geniete albums zijn altijd kwetsbaar rond de plaats van de nietjes. Niet alleen kunnen de metalen nietjes gaan roesten, met alle nare gevolgen van dien, maar rond de nietjes ontstaan snel vouwen en plooien als gevolg van de manipulaties van het album.

STRIPKIOSK FOCUST OP

HET GEHEIM VAN MATSUOKA

▲ *De cover van de eerste druk van* Het Geheim van Matsuoka *(1948)*

▲ *De backcover van het album, enkel de drukkersimprint werd vermeld*

De rug van het album is eenvoudig geplooid, zonder rillijn, en daar ligt het grootste gevaar. Er komen zeer snel scheurtjes in dat *frêle* materiaal, vooral onderaan en bovenaan de rug. Zoek maar een exemplaar zonder één scheurtje in de rug! De rug heeft de neiging te pluizen, en uiteindelijk door te scheuren.

Het boekblok is meestal nog in goede staat, met uitzondering van het vaak loskomende middenblad, een veelvoorkomend euvel bij geniete albums. Verder zien we de traditionele vingerafdrukken en vegen zoals in bijna alle stripboeken.

De achterkant is blanco met een drukkersimprint rechts onderaan. Soms worden kleine prijsstempels van 10 frank aangetroffen, of een stempel van 't Kapoentje.

De spontane zeldzaamheid is relatief groot. De oplage van *Het Geheim van Matsuoaka* was toch maar 1000 exemplaren. Waarschijnlijk zijn er meerdere drukgangen geweest, want we zien op de achterkaft afwijkingen in de drukkersimprint. De prijs was 10 frank, wat het tot één van de goedkoopste strips maakte van die tijd. Een Suske en Wiske-album uit 1948 kostte 36 frank, een Kuifje-album 69 frank. Dat is nu even anders:

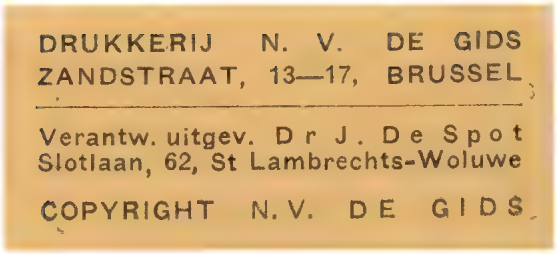
DRUKKERIJ N. V. DE GIDS
ZANDSTRAAT, 13—17, BRUSSEL
Verantw. uitgev. Dr J. De Spot
Slotlaan, 62, St Lambrechts-Woluwe
COPYRIGHT N.V. DE GIDS

▲ *De drukkersimprint met vermelding Copyright N.V. De Gids*

▲ *De drukkersimprint zonder vermelding Copyright N.V. De Gids*

een exemplaar van *Het Geheim van Matsuoka* uit 1948 haalt makkelijk 1500 euro in goede staat. Exemplaren in zeer goede staat klimmen tot 2500 euro. Mocht je het geluk hebben een quasi nieuwstaat exemplaar aan te treffen, dan moet je dat bedrag verdubbelen. Mogelijk volstaat dat bedrag niet, want het aantal quasi nieuwstaat exemplaren zijn op je twee handen te tellen. Een écht perfect exemplaar hebben we tot nu toe nog niet aangetroffen.

Om de verkoop van het album in 1948 wat te ondersteunen, werd een folder gemaakt, gedrukt op het vertrouwde krantenpapier. Tevens werden een aantal publiciteitsinlassingen in de krant *De Nieuwe Gids* voorzien.

StripKiosk ging op zoek naar een quasi-nieuwstaat exemplaar en vond er een. Het is een bijzonder gaaf exemplaar zonder kreuken en met een smetteloze achterkaft. Geen enkele vorm van restauratie of *cleaning* is gebeurd. De rug vertoont bovenaan een loskomend stukje van de buitenkant van het papier, het is geen scheurtje. Geniet met ons mee van deze zeldzame beelden. We hopen stiekem op een reactie van een lezer die ons een echt perfect exemplaar kan tonen, dan kunnen we onze galerij van foto's van topstukken verder uitbreiden.

▲ *Achterkant van de publiciteitsfolder van* Het Geheim van Matsuoka

Marc Sleen
de beste caricaturist
van de vlaamstalige pers
geeft U gratis
HET GEHEIM VAN MATSUOKA
Het boeiendste en geheimzinnigste tekenverhaal dat sedert de bevrijding werd ontworpen. — Drickleurig omslag. — 40 blz. — 500 tekeningen.
SPEELT ZICH AF DWARS DOOR VLAANDEREN.
Een dubbele kans :
1) voor ieder die een driemaandelijks abonnement neemt op :
2) voor ieder abonné, die een nieuw driemaandelijks abonnement aanbrengt op een onzer uitgaven :
Dagbladen :
't Vrije Volksblad — De Nieuwe Gids — De Antwerpse Gids.
Weekbladen :
Overal — 't Kapoentje — Spectator.
Schrijf nog vandaag aan : N. V. De Gids, Zandstraat, 13-17, Brussel.
Enkele typische figuren uit de tekenverhalen van Marc Sleen.

▲ *Voorkant van de publiciteitsfolder*

De Guust Flater BINGO-KAST

In het weekblad *Robbedoes*, en nog veel meer in *Spirou*, kon de stripliefhebber zijn hartje ophalen aan de talrijke bijlagen bij de wekelijkse tijdschriften. Een hele reeks posters, vellen postzegels, speelkaarten en pop-ups passeerden de revue. Vooral vanaf het midden van de jaren '50 werd de lezer vergast op tal van papieren gadgets. Het was de periode dat Yvan Delporte (1928-2007) aan het roer van de *Spirou*-redactie stond, en hij zorgde voor heel wat animo en deining. De redactie spaarde tijd noch moeite om ingenieuze bijlagen te construeren die een ervaren knutselaar met plezier omtoverde tot een tof hebbeding. Vooral de driedimensionale pakketten spraken tot de verbeelding, maar vergden wel wat geduld en handigheid. In deze reeks onthouden we het huisje met de kalender 1957 (Will en Franquin), het bureel van Guust Flater uit 1960 (Franquin) en de pin-ball speelkast van diezelfde Guust en diezelfde Franquin uit hetzelfde jaar. Strikt genomen is het geen pin-ball machine, maar eerder een bingo-toestel.

Door Peter Van Hooydonck

De kalender voor het jaar 1957, een gemonteerde bijlage van Spirou

Het huisje met de kalender 1957 kom je wel eens tegen, de werkkamer van Guust Flater veel minder, maar een gadget dat ik nooit eerder had gezien in gemonteerde toestand, was de pin-ball kast van Guust Flater. Tot ik op een verzamelbeurs een volledig gemonteerd én werkend exemplaar aantrof.

Deze laatste was een bijlage bij het *Spirou*-nummer 1159 van 30 juni 1960, het vakantienummer van 1960. Alle grafische elementen waren van de hand van Franquin. Je had er dan ook veel tijd en moed voor nodig om dat op eerste zicht eenvoudig bouwpakket te lijf te gaan. Je had zowel knutsel- als elektriciteits-skills nodig.

SPIROU VOUS OFFRE
LE BUREAU DE GASTON
EN 3 DIMENSIONS ! — FACILE A CONSTRUIRE !
A L'ECHELLE EXACTE DE GASTON ET FANTASIO EN LATEX !
MEUBLES EN COULEURS, COMME DANS LA SERIE DESSINEE !
LA CHAISE PIVOTE !
LE TELEPHONE PEUT ETRE DECROCHE !
UN DECOR DE THEATRE MINIATURE !
TOUT L'ASSEMBLAGE SE FAIT PAR PATTES !
TRANSPORT FACILE : UNE FOIS TERMINE, LE MOBILIER SE RANGE DANS LE BUREAU, QUI FORME BOITE AVEC LE MEUBLE-CLASSEUR.
SAIGSSANT, HMMM ?

Het bureel van Guust Flater, een andere bijlage van Spirou

De cover van het Spirou-nummer met de bijlage van de Guust pin-ball machine

De niet-gemonteerde bijlage van de pin-ball machine

De pin-ball machine onderscheidt zich immers van de andere bouwpakketten door de inbreng van elektrische bedrading onderaan de speeltafel, indien men wilde dat het lampje ging branden wanneer de glazen knikkers in bepaalde gaten vielen. De elektriciteit werd geleverd door een batterij die mooi verstopt werd achteraan het toestel. Dit alles moest dan ook nog gemonteerd worden zodat het geheel de allure had van een speelgoed-machine. Daarvoor moesten de papieren decors en speelvelden gekleefd worden op stukjes triplex, die dan mooi tot een speelkast werden bijeen gebracht. Een likje verf moest dan het geheel een egaal tintje geven. Het resultaat is een licht hellende speelkast op een onderstel. De balletjes worden in het spel gebracht door een opstaande papieren goot.

Langs deze kartonnen goot worden de knikkers in het spel gebracht

THE GASTON PINBALL MACHINE

Vous allez donc entreprendre le montage de votre billard électrique par la fabrication de la TABLE DE CONNEXIONS de la page 34. Cette table constitue en quelque sorte le cerveau de l'appareil. Si elle est bien réalisée — si vous suivez à la lettre le schéma et les instructions — votre billard fonctionnera sans pannes et vous en retirerez une plus grande satisfaction !

FABRIQUEZ VOS DIX-NEUF CONTACTEURS !

LE MATÉRIEL NÉCESSAIRE

SIMPLE DOUBLE SIMPLE DOUBLE

VUS DU DESSOUS VUS DU DESSUS

De technische toelichting om de bedrading in orde te krijgen

Dit horizontaal gedeelte bevat de bumpers (elastiekjes) en de gaten. Een aantal gaten geeft uit op twee metalen staafjes, die met elkaar in verbinding komen door de vallende balletjes. Door de geleiding gaat dan de lamp branden.

Voor wie het reglement niet meer kent, staat de gebruiksaanwijzing op de achterkant. Het opstaand gedeelte bevat het manueel bediende (er zijn grenzen) scorebord en het lampje. Daarnaast de centrale tekening: Guust die aan het *hoelahoepen* is. De hoepel was een zeer populair gadget, dat overgewaaid kwam uit de VSA, en dat furore maakte in de periode 1958-1960.

Detail van de bovenkant van de pin-ball machine

Op de achterkant wordt de batterij en de gebruiksaanwijzing aangebracht

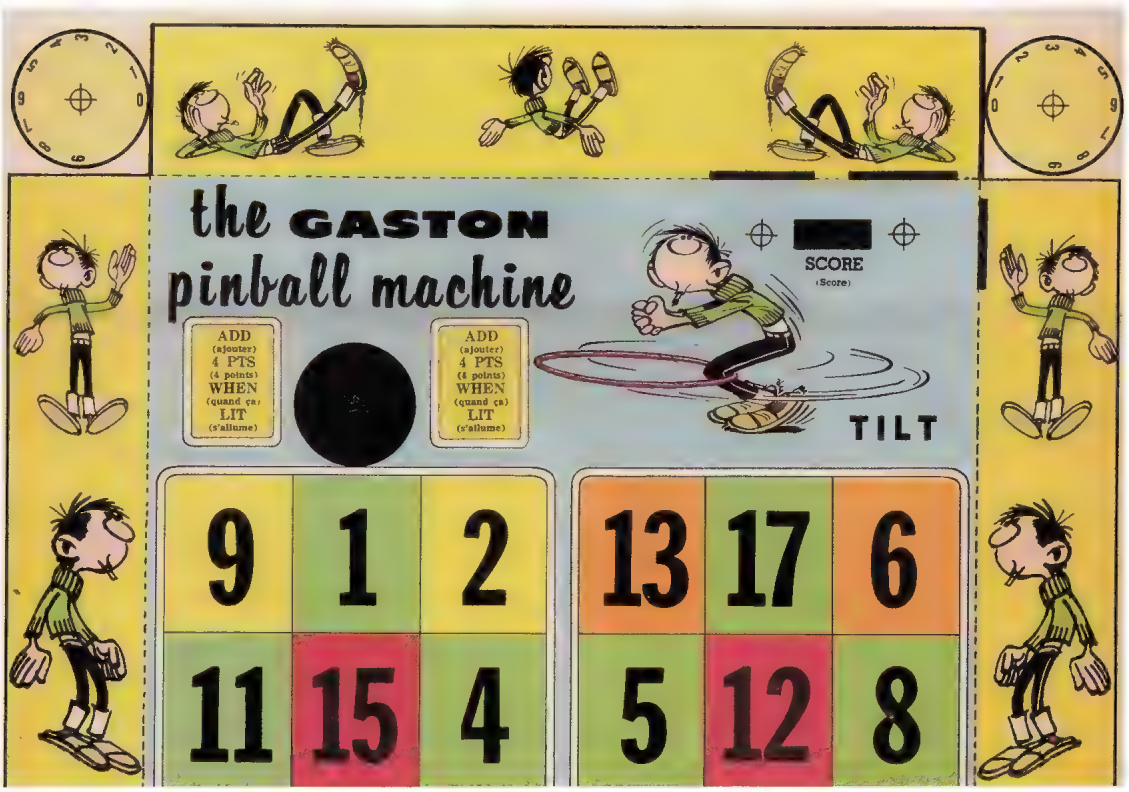

Guust Flater die de hoelahoop uitprobeert

DE KLEINE REEKS VAN HET WEEKBLAD KUIFJE

Het weekblad *Kuifje* is een monument in de geschiedenis van het Europese beeldverhaal. Het is de thuishaven van een hele reeks grote namen zoals Hergé, Jacobs, Martin, Franquin, Vandersteen, en zovele anderen. In de jaren '40 en '50 was het toonaangevend in de ontwikkeling van de Belgische strip. In de eerste helft van de jaren '60 begonnen de eerste tekenen van verval zich te manifesteren, en vanaf de tweede helft van dat decennium verliest het de meeste van zijn pluimen. De kracht van het weekblad lag niet alleen in het uitzonderlijk aanbod van strips, maar ook in de perfecte vormgeving en drukkwaliteit.

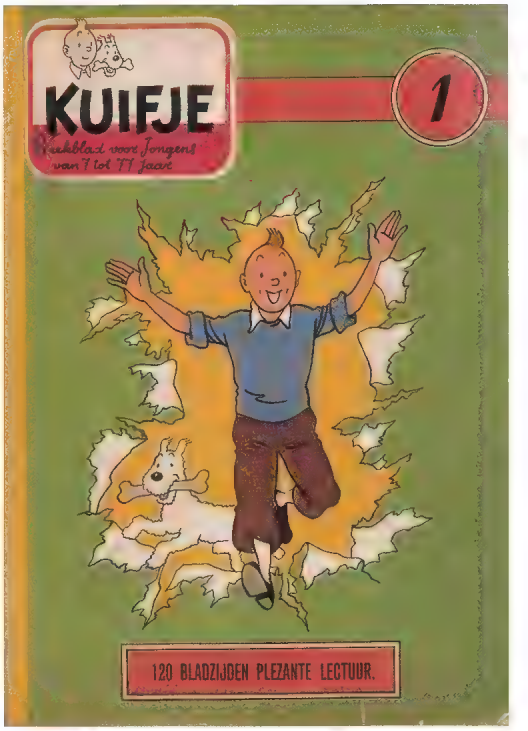

▲ *Voorkaft van het eerste album van de kleine reeks Kuifje*

De nummers van het weekblad *Kuifje* worden druk verzameld. De meest gebezigde manieren zijn: alle individuele weekbladen bijeen zoeken, de verzamelalbums zoeken die de Lombard uitgaven regelmatig uitbrachten of amateursbundelingen in halve of hele jaargangen. Weinigen bekommeren zich over een 4de manier: het verzamelen van de albums van de Kleine Reeks.

Door Rudi Roelandts

▲ *De verschillende voorkaften van de bundelingen van de eerste reeks*

De Kleine Reeks *Kuifje* (KRK) is een serie softcover-albums, uitgegeven door de Lombard uitgaven, die ook wel restantenbundels genoemd worden. Elk album bevat een klein aantal opeenvolgende nummers. Naar alle waarschijnlijkheid werden voor deze bundels de retours van de dagbladhandelaars gebruikt, die ze niet verkocht hadden gekregen. Dit leiden we af van de inscripties die we soms aantreffen op de covers van de individuele nummers. Deze annotaties wijzen er op dat de blaadjes in een of ander distributiesysteem waren geweest. Opvallend is de aanwezigheid van de publicitaire bijlagen. Daar waar deze in de dikkere gekartonneerde bundels veelal ontbreken, zijn ze bijna altijd nog te vinden in de albums van de KRK.

De KRK bestaat zowel in het Frans als in het Nederlands. Maar gek genoeg start de Franstalige versie pas meer dan een jaar later bij nr. 5440.

De eerste reeks

De eerste reeks is gestart in 1954. Album nummer 1 bevat de nummers 28 tem 33 van de 8ste jaargang (1953). Hoewel het nummers van de jaargang 1953 zijn, dateert het album zélf uit 1954, zoals blijkt uit de titellijst van de Kuifjesalbums op de achterkaft. De cover toont ons Kuifje die als het ware door de kaft springt, een afgeleide van de postkaart die je kon bekomen via de Kuifje's Bons vanaf datzelfde jaar. Onderaan de opdruk *120 bladzijden plezante lectuur*. De nummers zijn gelijmd in een vierkante rug die bekleed is met gekleurd linnenachtig papier, waarmee ook de latere softcover Kuifje-albums werden gebonden. Op de achterkaft treffen we publiciteit aan voor de albums van Hergé. Ook voor de volgende albums werd deze presentatie aangehouden: dezelfde voor-en achterkant, uiteraard met verschillende inhoud.

Vanaf album 12 treedt er een verandering in. De tekening op de voorplaat wijzigt: Kuifje toont een Kuifjesnummer met de cover van *Raket naar de Maan*. Deze nieuwe voorplaat, die afgeleid is van de aankondigingsaffiche van *Kuifje*, werd dan weer een tijdje aangehouden.

Dit systeem blijft zich verderzetten. Steeds wordt gedurende een aantal albums dezelfde voorplaat gebruikt. Deze voorplaten zijn recuperaties van reeds bestaande tekeningen, telkens met Kuifje op de cover. Vanaf album 20 worden tekeningen gebruikt van speciale feestnummers (Pasen, Kerstmis, ...) van het weekblad *Kuifje*.

In de loop van 1955 (vanaf nummer 42) wordt het aantal pagina's van een *Kuifje*-nummer opgevoerd tot 32. Vanaf kleine album 21 wijzigt dan ook het aantal nummers: in plaats van 6 worden nog 5 nummers gebundeld. Dit heeft uiteraard te maken met het steeds groeiende aantal pagina's per ▸

nummer. Op de voorplaat wordt de vermelding aangepast: 160 *bladzijden plezante lectuur*.

Wanneer de nummers groeien tot 48 pagina's, worden nog maar 4 nummers gebundeld (vanaf album 65). Gek genoeg wordt dan het opschrift gewijzigd: 200 *bladzijden plezante lectuur*, terwijl het er maar 192 zijn.

Zo gaat het verder tot album 71. Dit laatste album bevat de nummers 31 tem 34 van de jaargang 1960. Opvallend is dat de uitgevers zeer secuur te werk zijn gegaan, want we vonden slechts 4 nummers die niet gebundeld werden in de opeenvolging van de 71 albums.

Wanneer u nu zin krijgt om deze serie te gaan verzamelen, trek dan wat tijd uit, want deze albums zijn zéér tot tamelijk zeldzaam. Vooral de eerste 10 albums zijn lastig om vinden.

De verschillende voorkaften van de bundelingen van de eerste reeks

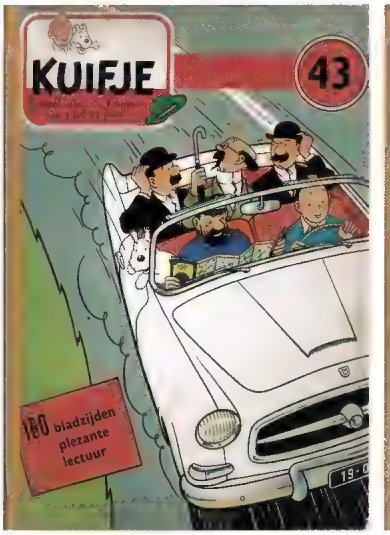

Van de kleine reeks Kuifje albums hebben we ook ongenummerde exemplaren gezien. Hoeveel er precies zijn en waarvoor ze hebben gediend, is niet duidelijk.

De tweede reeks

Waarom de uitgeverij opgehouden is bij album 71, is een raadsel. Feit is dat ze in 1960 gestart zijn met een nieuwe reeks, opnieuw met een nummer 1. Deze reeks sluit naadloos aan bij de eerste, zonder onderbreking in de nummers. Misschien had het iets te maken met het feit dat *Kuifje* vanaf nummer 49 van het jaar 1960 niet langer bij drukkerij Van Cortenbergh werd gedrukt, maar bij Periodica, de huisdrukkerij van de Standaardgroep. Nieuw is dat als cover een omslag van één van de Kuifje-nummers binnenin werd gebruikt (uitzondering voor de albums 20 en 21). Het totaal aantal pagina's per album telde voortaan 240, zijnde opnieuw 5 nummers. De presentatie werd licht aangepast. De binding gebeurde in een papieren rug, waarop ook nog het nummer werd gedrukt. De papieren rug werd vervangen door een rode, opgeplakte rug vanaf de nummers 20 en 21.
Vanaf album 16 (1962) werden nummers gebundeld van 52 pagina's zodat het totaal aantal bladzijden opgevoerd werd tot 260.
Deze tweede reeks was geen lang leven beschoren, slechts 21 albums werden gemaakt. Het werd tijd voor een derde reeks.

▲ *Voorkaft van het eerste album uit de derde reeks*

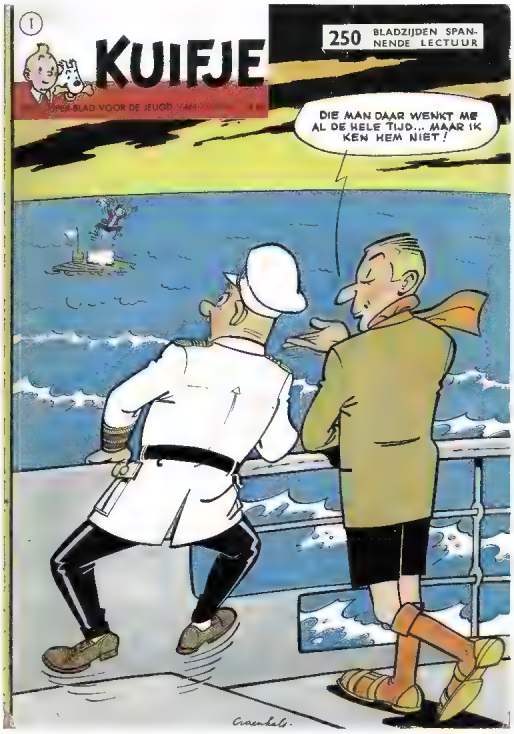

▲ *Voorkaft van het eerste album uit de tweede reeks*

De derde reeks

De derde en laatste reeks startte in 1963 met weer een nummer 1. Deze keer sloot ze niet aan bij de vorige reeks en ontbraken er 32 nummers. Ditmaal werd het systeem opgegeven om als cover voor deze albums steeds een nummer van de inhoud te nemen. (behalve voor nr. 3) Vanaf album 68 werd de rode rug vervangen door een witte papieren binding, met opnieuw een opdruk van het nummer erop.

Vanaf album 76 kregen de albums een opdruk op de rug: *Kleine verzameling Kuifje*.

De derde reeks hield het meer dan 25 jaar vol. Het laatste album 235 bundelde de nummers 10 tem 14 van de jaargang 1988.

In de loop van de derde reeks werden heel wat meer nummers NIET opgenomen in de KRK.

JEAN ROBA
bij het reclameagentschap CREAS (1952 - 1958)

In het vorig nummer van *StripKiosk* gaven we een overzicht van wat de jonge Jean Roba als reclametekenaar in de loop van de jaren '50, in aanloop naar zijn stripcarrière bij uitgeverij Dupuis, had getekend. In 2019 zijn Bollie en Billie immers 60 jaar geworden, en dat mocht niet onopgemerkt voorbij gaan. We hadden het al over Roba's eerste 'bijna-strip'-creatie die hij in 1952, als debuterende zelfstandige reclametekenaar na zijn legerdienst, voor waspoeder HOW van Palmafina ontwierp. In dit nummer focussen we op Roba's loopbaan bij het Brusselse reclameagentschap CREAS, waar stilaan het concept van zijn latere successtrip *Bollie en Billie* gestalte kreeg. Dit doen we aan de hand van een exclusief gesprek dat ik in het jaar 2000 met hem had, en waarin hij graag zelf uitleg gaf over de zes jaren die hij tussen 1952 en 1958 op het tekenbureau van dit agentschap doorbracht. Uit eerste hand dus, exclusief voor de lezers van *StripKiosk*: Jean Roba bij Créas!

Door Philippe Mouvet

CREAS, een zekere toekomst

J.R.: *"Ik ben in 1952 in dienst getreden bij het reclameagentschap Créas en ben er 6 jaar gebleven. In die jaren bood de publiciteit op vlak van direct materieel inkomen de meeste mogelijkheden. Als jong gezinshoofd met een pasgeboren zoontje was de zekerheid die zo'n baan in dienstverband toen bood, in een richting die echt in volle expansie was, doorslaggevend voor mijn loopbaankeuze.*

Striptekenen was toen, in tegenstelling tot reclametekenen, een sprong in het onbekende: onmogelijk te weten of het iets zou worden. Nochtans had ik altijd al zin en het voornemen gehad om ooit strips te maken, al ben ik daar pas veel later dan de meeste van mijn collega's aan begonnen. Franquin en Morris bijvoorbeeld, zijn er, na een korte omweg langs de tekenfilm, onmiddellijk mee van start gegaan. Ze hebben, net als Will en zelfs Peyo, het

geluk gehad om in het begin door Joseph Gillain (alias Jijé) gecoacht te zijn geweest. Ik ben wel later aan striptekenen begonnen, maar waarschijnlijk met een meer complete en bredere ervaring op grafisch vlak. Laten we zeggen dat op stripvlak Franquin mijn vader was en Jijé mijn grootvader."

"Ik heb van die reclamejaren bij Créas geen spijt gehad, integendeel. Ik heb daar ervaring opgedaan in allerlei technieken, zoals met gouacheverf werken en gewassen tekeningen maken, affiches ontwerpen, reclameboodschappen bedenken, enz. Zelfs op commercieel vlak werd ik geschoold. Als ik bijvoorbeeld een kaftillustratie maak, is het alsof ik een affiche ontwerp. Het belangrijkste daarin is de grote grafische helderheid. Het vooropgesteld idee moet ogenblikkelijk duidelijk zijn. Een kafttekening voor een album is als een affiche, als een verpakking. In een uitstalraam moet het meteen opvallen. De zorg voor de leesbaarheid van mijn tekeningen is mij ook goed van pas gekomen toen ik tussen 1961 en 1965 de aankondigingstroken bovenaan de voorkaften van het weekblad Robbedoes *illustreerde, en ook bij het bedenken en uitwerken van de paginagrote Bollie en Billie-gags natuurlijk".*

Ph.M.: *"U hebt bij Créas heel verschillende dingen gedaan. Onder andere een reeks stripjes met een vader en zijn zoontje"...*

J.R.: *"Inderdaad. Een van de klanten van het agentschap had ons gevraagd om zijn gratis verdeelde promotiemagazine te illustreren. De titel van dat blaadje ben ik vergeten."*
(PS: Willem Gay vond onlangs enkele nummertjes van dit blaadje op zolder terug. **VéGé Krant** - **VéGé Journal** in het Frans - werd verdeeld door de gelijknamige winkelketen).
"Ik heb voor het blad cartoons getekend en korte woordloze humoristische stripjes. Het zijn er niet zoveel geweest. Rond 1956-57 was mijn zoontje 5-6 jaar oud en het jongetje uit de strip had ongeveer zijn leeftijd. In die tijd vond ik zulke jongetjes met gestreepte T-shirts en kortgeknipt haar, net als de tieners met pullovers met grote X, Y, enz.-opschriften echt wel leuk. De Amerikaanse jaren 50-stijl dus. Een beetje zoals in Dennis the menace, de succesvolle comic strip van Hank Ketcham. Dat was de sfeer toen.
Ik denk trouwens dat deze Amerikaanse stijl in die tijd veel striptekenaars heeft beïnvloed. Franquin, Morris en Jijé hadden een tijd in Amerika doorgebracht, waar ze een loopbaan als striptekenaar of in de tekenfilmindustrie trachtten op te starten. Morris is er zelfs tot 1954 gebleven. Ze hadden daar Goscinny en de grapjassen van de ploeg van MAD-magazine *leren kennen. Ongetwijfeld heeft dat hun werk voor* Robbedoes *beïnvloed, en vooral de cartoons die ze voor de kaften van* Humoradio *maakten".*

Vloeipapieren met door Roba getekende advertenties

JEAN ROBA BIJ HET RECLAMEAGENTSCHAP CREAS

Ph.M.: *"In die tijd tekende Sempé* **Klein Klaasje** *op scenario van Goscinny voor* Humoradio."

J.R.: *"Ja, inderdaad. Klein Klaasje was wel echt heel Frans, heel vakantiekolonie-achtig. Ikzelf was meer beïnvloed door de kleine Amerikaanse rakkers. Bij Créas heb ik uiteindelijk mijn reclametekeningen met Rock gesigneerd, een samentrekking van Roba en Dock, de naam van mijn echtgenote. De tekening met de kleine schoenpoetser die ik voor Ca-Va-Seul heb gemaakt, heb ik zo gesigneerd.*

Normaal gezien zijn zulke opdrachten anoniem. Reclameagentschappen hebben niet graag dat hun tekenaars daar hun naam onder zetten. Agentschap Janssens is agentschap Janssens. Punt. Op een bepaald moment heb ik bij Créas gezegd dat ik daar mijn naam onder wou. Nadien vroegen opdrachtgevers zelfs uitdrukkelijk naar Rock om hun reclame te ontwerpen.

Ik heb aan allerlei reclameopdrachten gewerkt, zoals onder andere voor verffabrikant Levis, die verschillende producten uit zijn gamma 'in de verf' wilde zetten. Op de affiches voor zowel Geotex als Geolux had ik een doorsnee familie in scène gebracht: vader, moeder, zoontje en de hond (een cocker!). Op dat ogenblik zaten Bollie en Billie blijkbaar al in mijn tekenpen.

Naast zulke opdrachten ontwierpen we ook standen voor verschillende beurzen en tentoonstellingen. Zo was er een stand voor Ca-Va-Seul, een grote stand voor de Belgische Spoorwegen in Düsseldorf, en verschillende projecten voor Expo'58 in Brussel. We hebben daar de inrichting verzorgd van één van de bollen van het Atomium voor de presentatie van de wagen van de toekomst, een stand voor Viewmaster, en de fameuze Robbedoesraket voor het kinderwereld-pretpark aldaar."

PubliPost *van oktober 1957 (links) en februari 1958*

Voorkomt dit...
Niet alle neuzen zijn zo delicaat... en niet alle schoenen zijn behandeld met SANITIZED : behandeling die eindelijk schoenen (en pantoffels) gezond altijd fris, hygienisch nieuw en reukloos maakt. Want Sanitized maakt de schoenen zelf antiseptisch en bacterien vrij door het verwijderen van :
- mycose (voetschimmel)
- interdigitaal eczema
- transpiratie geuren
Sanitized®
For your hygienic protection
goed gekleed maar..
Aan uwe elegante kleding van goede snit, ontbreekt slechts... dat ze SANITIZED zijn.
SANITIZED vermijdt de bacteriën, belet de onaangename geuren en verzekert een blijvende frisheid.
Eist steeds stoffen en voeringen behandeld SANITIZED.
Sanitized®
For your hygienic protection.

▲ *Publiciteit in* Humoradio *nr. 907, 26.1.1958 (links) en nr. 910, 16.2.1958*

Een papieren carrière-switch

Het is dus bij Créas dat het concept voor de *Bollie en Billie*- familiegagstrip stilaan rijpt.
Een voorontwerp van het voltallige gezinnetje, hond incluis, vinden we op reclamevloeipapieren voor *Levis*-verf terug, waar ze lustig met kwasten en rollen zwieren.
De moeder des huizes maakt daarenboven in 1957 en 1958 als solo-pubqueen schitterende promoties voor waspoeders op de voorkaften van het reclameblad *Publi-POST*. Veel van deze tekeningen zijn ook op losse folders terug te vinden.

De vader langs zijn kant is hoofdrolspeler in advertenties voor onder andere hygiënische producten van *Sanitized* (met een 'proto'-Billie in een lijdende bijrol). Deze advertenties zijn begin 1958 in *Humoradio* verschenen.
Ondertussen poetst een 'proto'-Bollie enthousiast schoenen met Ca-va-seul-schoencreem...

Los van deze job als pubventers wagen vader en zoon zich ook, zoals reeds vermeld, tussen 1956 en 1958 aan een rol als personages in cartoons en humoristische stripjes, eveneens getekend in opdracht van de VéGé-winkelketen. Om het verschil duidelijk te maken tussen de eigenlijke reclameontwerpen en zijn productie als humoristische cartoon- en striptekenaar, signeert Jean voor de gelegenheid met zijn eigen naam: ROBA. ▸

VéGé Krant

N° 11 - Augustus 1956

VOOR DE BELGISCHE HUISVROUW

PRODUKTEN 10

VEGE ZIT GOED IN HET ZADEL

WANNEER DE FILM U IN VACANTIE BRENGT

Dit Mevrouw INTERESSEERT U !

Een VéGé molentje GRATIS BIJ AANKOOP VAN 2 PAKJES PETIT BEURRE 10 voor 15 fr. + 15 zegels

▲ *Nr. 11, augustus 1956, met een advertentie met een proto-Bollie*

De VéGé-Krant

De **VE***rkoop* **GE***meenschap* was een Nederlandse landelijke organisatie van zelfstandige kruideniers.

Opgericht in 1938 door Theo Albada Jelgersma uit Breda, telde de organisatie een jaar later reeds 2400 aangesloten winkels. VéGé was samen met de Spar, de Centra en de ViVo één van de vier grote Nederlandse vrijwillige filiaalbedrijven.

Na de Tweede Wereldoorlog kwamen er ook VéGé-vestigingen buiten Nederland. In 1961 waren 28900 kruideniers aangesloten bij de VéGé in 10 landen. Heel wat dus. Begin jaren 1980 zullen de VéGé-winkels, samen met die van ViVo, overgenomen worden door Unigro en zullen ze verdergaan onder de naam Super en Cirkel.

In 1955 zet VéGé zijn eerste stappen op Belgische bodem. Vrij snel ontpopt Végé zich ook daar als een florerende organisatie, waarvan de winkeliers zich geen moeite bespaarden om hun producten aan te prijzen. Zo belandde de ***VéGé-Krant voor de Belgische huisvrouw*** (en *VéGé Journal pour la ménagère* als Franstalige tegenhanger) als reclameblaadje in de Belgische brievenbussen in de buurt van de winkels.

De *VéGé-krant*, al sinds 1949 in Nederland verdeeld, kreeg dus vanaf 1955 een maandelijkse, autonome Belgische versie. Het eerste Belgische nummer dateert vermoedelijk van oktober 1955. Tot nr.7 (april 1956) verscheen het op klein formaat (ongeveer 22,5 x 15,5 cm).

Vanaf nr.8 (mei 1956) verdubbelt het formaat van de reclamekrant. De krant is gedrukt op krantenpapier in het zwart met rode steunkleur en wordt gerealiseerd door reclameagentschap Créas.

Door het groter formaat komt er nu, naast een overdaad aan promotie voor eigen VéGé-producten en spaaracties met VéGé-zegels (waarvoor Roba, anoniem, illustraties maakt) ook meer ruimte vrij voor eenvoudig, laagdrempelig redactioneel, en voor wat humor onder de vorm van woordloze stripjes en vanaf september 1958 ook cartoons. Reclame linken aan goed humeur was een prima plan om zo de goedgemutste huismoeders aan te zetten tot een enthousiaste winkelbeurt.

De 'Vader en zoon'- stripjes

De eerste negen nummertjes van de *VéGé Krant* heb ik niet kunnen terugvinden, nr.10 (juli 1956) tot nr.38 (december 1958) wél. Gelukkig voor ons verschijnt ook het ***Vader en zoon***-stripje pas vanaf nr.10 in het blad. Enkel strook nr.4 van oktober 1956 is genummerd. Het stripje brengt alledaagse avontuurtjes van een vader en zijn zoontje en is zodoende niet enkel de allereerste echte stripreeks van Roba maar tevens ook de ware voorloper van de latere *Bollie en Billie*-reeks.
Dit woordloze stripje liep waarschijnlijk niet verder dan nr.38, moment waarop het contract van Roba bij Créas vermoedelijk stopte.

Van *Vader en zoon* verschenen van nr. 10 tot nr. 38 dus maandelijks een strip, behalve in december 1956 (Kerstnummer) en april en mei 1957 (Paasnummers). In totaal dus 27 stripjes. We vonden er 23 terug, maar missen er spijtig genoeg nog 4 uit 1958: die van nr.27 (januari), nr.30 (april), nr.31 (mei) en nr.33 (juli). We weten dus ook niet met zekerheid of er in deze 4 ontbrekende nummers wel degelijk stripjes zijn verschenen, maar vermoeden van wel.
Opmerkelijk genoeg waren in het archief van Roba de originelen van 4 stripjes aanwezig die we niet in de door ons gecontroleerde kranten vonden. Zijn deze 4 stripjes dan de ontbrekende strookjes uit 1958 (het zou teveel toeval zijn...) of zijn het andere, nooit uitgegeven stripjes? Dat zullen we pas weten als we de ontbrekende nummertjes van de *VéGé Krant* vinden.... ▸

▲ *Tekening in* Végé-krant *nr. 20*

▲ *Tekening in* Végé-krant *nr. 37*

Zeeppoeder VéGé DIX VAATWERK
7,50 fr. + 8 zegels 15 ZEGELS
en altijd een 7e pak gratis
tegen afgifte van de bons voorkomende op de verpakking
PEPERKOEK VéGé
500 gr., voor slechts
7 fr. + 7 ZEGELS
bij aankoop van een stuk aan 11 fr.+ 11 zegels
(normale prijs)
PERZIKEN LIBBY'S
4/4
26,00 fr.
1/2
17,00 fr.

▲ *Tekening in* Végé-krant *nr. 35*

Van de 27 stripjes is de laatste uit december 1958 wel de meest opmerkelijke. Vader en zoontje gaan naar de vijver in het park om er een bootje te water te laten. Spijtig genoeg komt het in aanvaring met een ander bootje van een concurrerend jongetje (in matrozenpak) en zijn streng en deftig uitziende vader. Woedend achtervolgen ze ons sympathieke duo rond de vijver.
Het stripje is opmerkelijk omdat het plot ervan een jaar later door scenarist Maurice Rosy als basis zal gebruikt worden voor het schrijven van het scenario van het allereerste *Bollie en Billie*-verhaal dat als het gratis micro-boekje ***Boule et les mini-requins*** (***Bollie tegen de mini-haaien***) bij het weekblad *Spirou* nr. 1132 van 24 december 1959 zal verschijnen.

Cartoons

Vanaf september 1958 tekent Roba ook woordloze humoristische cartoons voor de *VéGé Krant*. In de vier laatste nummertjes van het blad zullen zo telkens themagebonden gags verschijnen:

- nr. 35 (september 1958): vier cartoons met als thema ***vissen***. Op één ervan is een proto-Bollie met een grote vis afgebeeld.
- nr. 36 (oktober 1958): vier cartoons over ***de jacht***. Op drie van de vier gags treedt een proto-Billie op als jachthond.
- nr. 37 (november 1958): drie cartoons met als thema ***schilderkunst***. Van een vierde, onuitgegeven cartoon hebben we het origineel in het archief van Roba gevonden.
- nr. 38 (december 1958): vier cartoons hebben ***Sinterklaas*** als thema. Op één ervan staat een proto-Bollie aan te schuiven voor de troon van de grote kindervriend.

Na nr. 38 van eind 1958 hebben we spijtig genoeg geen *VéGé Kranten* meer gevonden en weten dus niet hoe lang het blad onder die vorm heeft bestaan. Waarschijnlijk is vanaf nr.39 van januari 1959 geen bijdrage van Roba meer verschenen, maar zeker zijn we daar niet van. Wat we wel weten is dat de VéGé-winkels vanaf april 1960 een nieuw, nu tweewekelijks reclameblaadje op kleiner formaat hebben opgestart: ***VéGé-magazine***, gerealiseerd door het Centrale Bureau van VéGé. Geen Créas-productie meer en dus ook geen Roba...

Na CREAS

Ph.M.: *"Hebt U, eens striptekenaar geworden, de reclamewereld niet gemist?"*

J.R.: *"Neen, absoluut niet. Er waren natuurlijk wel zaken waaraan ik plezier beleefde, maar als je al je tijd moet besteden aan het uittekenen van publiciteit voor kousen X of Z, begint dat op termijn te vervelen. De consumptiemaatschappij trok zich toen op gang en er kwamen opdrachten in overvloed binnen om allerlei nieuwe dagdagelijkse 'onmisbare dingen' te promoten. Voor een gezinnetje leek Shopping-time wel synoniem voor Happy-time! Waspoeder, schoenzolen, noem maar op, ik heb het getekend. Maar er komt een tijd dat het welletjes is geweest.*
Striptekenen is daarentegen een bezigheid waarin je veel vrijer bent, meer controle hebt over wat je doet. In de reclame ben je afhankelijk van de klant. Je kunt dan nog de prachtigste tekening hebben gemaakt, als de klant het maar niets vindt, kan je opnieuw beginnen.

Hoe dan ook wou ik van tekenen mijn beroep maken; het was dat en niets anders. Tekenen was het enige dat ik mij aantrok. Tekenen is een passie, het is mijn leven. Gelukkig lag een potlood mij vlot in de hand en had ik snel allerlei grafische technieken onder de knie. Dat heeft mij veel geholpen in de publiciteit, maar ik voelde mij daarin toch gelimiteerd. Je ontwerp moest een grafische eyecatcher zijn volgens de laatste modenormen. Modern doen om modern te doen interesseerde mij persoonlijk niet. Ik heb wel bewondering voor mensen die dat goed doen, maar het was iets dat mij beperkte. In de jaren '80 werden zo veel 'moderne' strips getekend, maar die zijn meestal weinig tijdsbestendig gebleken. Natuurlijk moet men grafisch kunnen experimenteren, maar eigenlijk is het verhaal dat je wilt vertellen het belangrijkste.
Wat ik écht wou, was al tekenend verhalen vertellen, et dat op een zo eerlijk mogelijke manier, in een toegankelijke stijl en voor een zo breed mogelijk publiek.

Mijn droom was om voor Robbedoes *te kunnen tekenen. Mijn bewondering voor Jan Kordaat, Robbedoes, Franquin... daar lag mijn hart, als ik het zo mag zeggen. De ronde, nerveuze stijl, in tegenstelling tot de klare lijn van Hergé. Ook ik had natuurlijk als kind alle albums van Hergé gelezen. Hergé was een geweldige verteller en had oog voor details in zijn tekeningen. Heel verzorgd, heel duidelijk. Persoonlijk verkoos ik toch meer een soepele en nerveuze tekenstijl, dicht bij de tekenfilm. Ik voel meer affiniteit voor Tex Avery dan voor Hergé.*

Gelukkig ben ik door toedoen van een collega in 1957 bij Dupuis gaan aankloppen waar ik door Maurice Rosy, de toenmalige artdirector van de uitgeverij, ben ontvangen. Zo heb ik een tijdje overdag bij Créas gewerkt en 's avonds allerlei illustratiewerk voor De Haardvriend/Bonnes Soirées *en* Moustique/Humoradio *getekend, naast wat illustraties en enkele stripjes voor* Spirou/Robbedoes. *Maar*

▲ *De enige kaftcartoon die Roba voor* Humoradio *tekent verschijnt in nr. 957 van 11 januari 1959 en vat zowat zijn loopbaan bij Créas samen. Een pas getrouwd stel verlaat de kerk, waarop de dame enthousiast aankondigt: "En laten we nu gaan winkelen!"...*

toen op een dag (het moet midden 1958 zijn geweest) André Franquin mij opbelde met de vraag of ik hem kon assisteren bij het uittekenen van drie exclusieve Robbedoesverhalen voor de Franse krant Le Parisien Libéré *(1958 -1960), heb ik beslist om mijn ontslag bij Créas te geven. Er werd met het agentschap afgesproken dat ik mijn opzeg van drie maanden halftijds over 6 maanden zou spreiden. Daarna ben ik dan voltijds voor Dupuis gaan werken".*

... en dan eindelijk Bollie en Billie!

Eind 1959 geeft Roba, in samenwerking met Rosy, eindelijk gestalte aan het gezinnetje waarop hij al jaren zit te broeden. De aankondiging voor de nieuwe stripreeks **Bollie en Billie** in *Spirou* is een sterk staaltje promotie van de doorwinterde reclameman Roba. Voor de tweede vraag van de grote *Spirou*-prijskamp 1959 moeten de lezertjes in *Spirou* nr.1126 van 12 november 1959 een puzzel maken met de stukjes die ze uit het blad kunnen knippen. Maar er zijn 5 stukjes teveel... Die moest men op een strook plakken, die meegestuurd moest worden met de antwoorden op alle 10 vragen van de prijskamp. Als je de puzzel maakt, ontdek je een mooie tekening met de spelende Bollie en Billie, al hebben ze vooralsnog geen naam. Noch de puzzel, noch de oplossing in *Spirou* nr. 1142 (afgebeeld op de cover van dit nummer van *StripKiosk*) werden gebruikt in de Nederlandstalige tegenhanger *Robbedoes*. Enkele weken later zullen de Franstalige lezers van *Spirou* officieel met hen kennis kunnen maken in het exclusieve, zelf in elkaar te knutselen microboekje *Boule contre les mini-requins*, een gratis (los) supplement bij *Spirou* nr.1132 van 24 december 1959.

De *Robbedoes*-lezers zien Bollie en Billie voor het eerst, maar naamloos, in de hoofding van nr. 1132, hoofding die in *Spirou* de aankondiging is van het bijgevoegde micro-verhaal. Pas in *Robbedoes* nr.1146 van 1960 zullen de Nederlandstalige lezertjes met hen kennis kunnen maken in het kortverhaal *Alle vissen vliegen* (4 pagina's) en vanaf nr.1169 hun fratsen kunnen volgen in wekelijkse gagplaten. Een cultreeks is geboren!

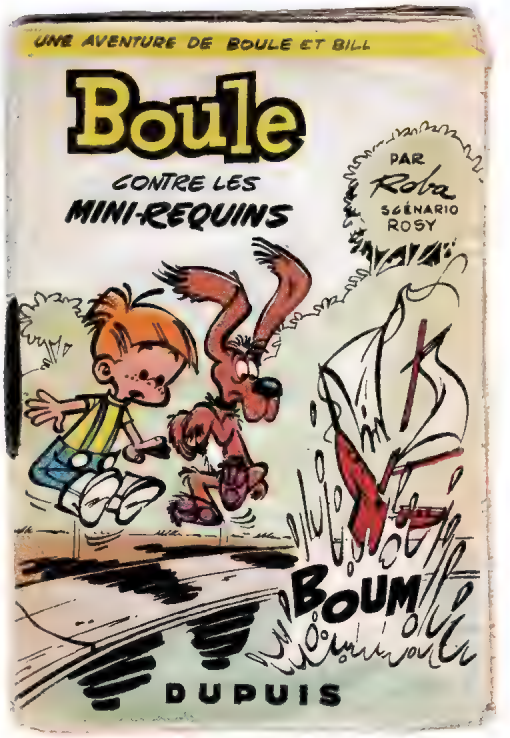

De cover van het micro-verhaal Boule contre les Requins, *uit de Franstalige* Spirou *van 24 december 1959*

De hoofding van Robbedoes *van 24 december 1959, met de eerste tekening van Bollie en Billie voor het Nederlandstalig publiek*

BEET?

VÉGÉ-KRANT ALLE DOOR ROBA GETEKENDE CARTOONS

▲ *Afleveringen 1 t.e.m. 6, Végé-krant nr. 10, juli 1956 t.e.m. nr. 16, januari 1957*

ROBA DE VADER EN ZOON STRIPS

▲ *Afleveringen 7 t.e.m. 12, Végé-krant nr. 17, februari 1957 t.e.m. nr. 23, september 1957*

▲ *Afleveringen 13,14,15,17(?),18(?),21(?), Végé-krant nr. 24, oktober 1957 t.e.m. nr. 32, juni 1958*

▲ *Afleveringen 23(?) t.e.m. 27(?), Végé-krant nr. 34, augustus 1958 t.e.m. nr. 38, december 1958*

Detail van de laatste aflevering, en tekening van het titelblad van het micro-verhaal. ▸

De 4 ontbrekende afleveringen voor Végé-krant, *1958 (of zijn het onuitgegeven afleveringen?)*

Publiciteit voor het weekblad Robbedoes *in het eerste album van Bollie & Billie uit 1962*

FENIX-ALBUMS VOLGEN WAT LATER...

Aangezien alle stripevenementen afgelast werden en worden, konden FENIX-abonnees en -liefhebbers hun albums niet afhalen aan de stand van 't Vlaams Stripcentrum. Bijgevolg beslisten we de productie van de 8 FENIX-albums voor 2020 te verschuiven naar het 4de kwartaal. We doen er alles aan om ze klaar te hebben tegen de *Wilrijkse Stripdagen* van 3 en 4 oktober 2020.

Hier alvast een voorsmaakje van het lekkers dat jullie te wachten staat.

WRILL-BOEK IN VOLLE VOORBEREIDING

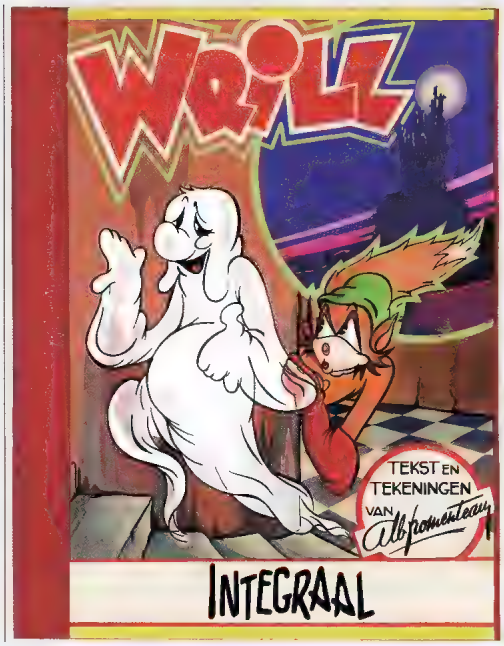

Dit jaar besteden we veel aandacht aan de stripfiguur Wrill de Vos.

In *StripKiosk* 4 brachten we reeds een goed gestoffeerd artikel over zijn geestelijke vader Albert Fromenteau.

Het premium-album voor de abonnees van *StripKiosk* zit bij dit nummer en brengt ons de vertaling van een oud Wrill-boekje: *La Captive de Frok-Manoir*. Maar we bereiden een compendium voor van alle Wrill-strips die Fromenteau heeft getekend.

We hopen jullie dit boek nog dit jaar te kunnen aanbieden.

De afdrukplaatjes van het weekblad Kuifje

Dat *StripKiosk* bij liefhebbers en verzamelaars goed ontvangen wordt doet ons deugd; dat aandachtige lezers hun opmerkingen en aanvullingen met ons delen nog veel meer.

Zo kregen we een mail van Dennis Lambrechts, die er ons attent op maakte dat het artikeltje over ***De afdrukplaatjes van het jeugdblad Kuifje*** in *StripKiosk* 3 eigenlijk niet volledig was.

Dennis had namelijk opgemerkt dat er van de reeks van 8 kleine decalcoboekjes **twee** varianten bestaan. In *StripKiosk* 3 plaatsten we de afbeeldingen van de reeks waarop de naam van de desbetreffende stripreeks vermeld staat. Wat we niet wisten, is dat deze 8 boekjes ook uitgebracht werden zonder de naamvermeldingen, waarbij de verticale gekleurde strook op de voorkant van de boekjes (geel, rood of blauw) onderaan de afbeelding van de helden gewoon doorloopt. Dat was blijkbaar niemand opgevallen, behalve Dennis dan!

Er zijn dus geen twee maar drie reeksen te verzamelen van de *Afdrukplaatjes van het jeugdblad Kuifje*: twee van de kleine reeks (met en zonder naam) en een grote reeks. In totaal 24 in plaats van 16 boekjes...

Dank u, Dennis!

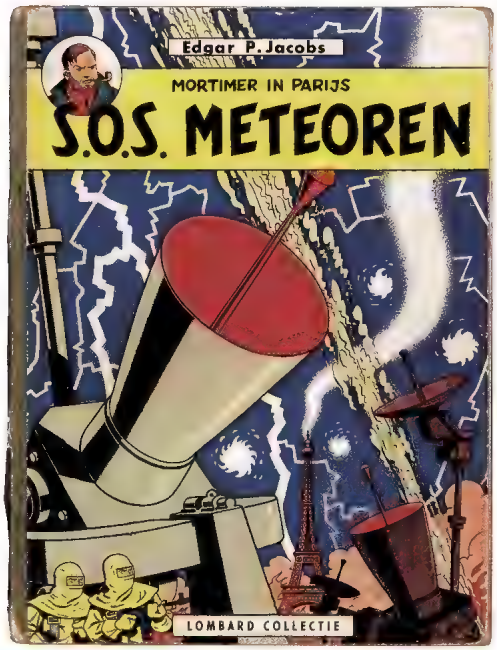

Genaaid exemplaar van SOS Meteoren

Van Hans Matla kregen we naast uitgebreide complimenten, ook de opmerking dat een bepaalde editie van *SOS Meteoren* niet was opgenomen in onze overzichtstabel van de albums van Blake en Mortimer, die we publiceerden in *StripKiosk* 3. Het betreft de genaaide uitvoering met groene rug. De pagina's van dit album zijn dus niet gelijmd, zoals in de reguliere uitgave, maar ingenaaid. Hans kocht dit album ooit van wijlen Fred Neve, medeoprichter van Het Stripschap. Hoewel het album in erbarmelijke staat verkeert, is het mogelijk het enige nog bestaande exemplaar.

Bedankt Hans!

DE LOMBARD COLLECTIE

Parel aan de Belgische stripkroon

DE ALBUMS VAN MICHEL VAILLANT

▲ *Cover van het eerste album van Michel Vaillant in de* Lombard Collectie

De avonturen van de racepiloot Michel Vaillant zijn niet weg te denken uit het firmament van stripiconen in Europa. Hun geestelijke vader, de Fransman Jean Graton (geboren in 1923), debuteerde bij uitgeverij Dupuis, maar koos in 1953 voor de stal van Raymond Leblanc. Hij tekende aanvankelijk een hele reeks korte verhalen, vooraleer hij zich waagde aan zijn grote epos. Een aantal van deze korte verhalen werden in datzelfde jaar 1957 gebundeld in het album *Leve de Sport!* Het eerste grote vervolgverhaal voor het weekblad *Kuifje* heette *De Grote Match*. Het startsein was gegeven voor een nog steeds lopende reeks zeer populaire stripverhalen, die intussen is overgenomen door Jean Gratons zoon Philippe Graton.

Door Peter Van Hooydonck en Rudi Roelandts

Leve de Sport! (1957)

De eerste en enige uitgave van deze bundeling dateert van oktober 1957. De niet-gekartonneerde, reguliere editie heeft een blauwe achterkaft met een schild waarin een titellijst staat. De titel *Het Geheim van Atlantis* (in plaats van *Het Raadsel van Atlantis*) maakt deel uit van de lijst. Het album heeft een rode, gedrukte rug. De covers van het album zijn gelijk gesneden met het boekblok. De oorspronkelijke prijs was 29 BEF. Het album heeft achteraan het vignet met 5 Kuifjespunten.

Lange tijd werd het afgedaan als een verzinsel, maar er verschenen wel degelijk gekartonneerde exemplaren, in een quasi identieke uitvoering. Quasi identiek, want de rode rug is heel anders opgebouwd, en de covers steken duidelijk verder uit dan het boekblok. Het gaat hier over een zeldzaamheid, want er werden maar een handvol exemplaren gesignaleerd.

In 2014 werd een niet-officiële herdruk uitgegeven, ditmaal met enkele kortverhalen extra (11 ipv 7). ▸

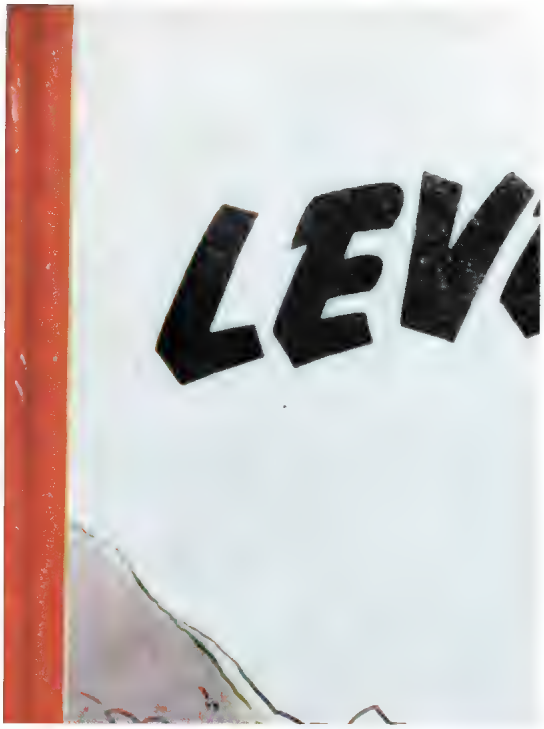

▲ *Detail van de cover van de gekartonneerde editie van* Leve de Sport!

▲ *Cover van het album* Leve de Sport *(1957)*

▲ *Detail van de niet-gekartonneerde editie van* Leve de Sport!

EINDELIJK ! DAAR ZIJN ZE!
69 F.
DE GROTE MATCH
Een spannende wedren : zal Michel Vaillant de overwinning behalen ?
69 F.
DE ZWARTE KLAUW
ALEX
De onversaagde Alex beleeft een spannend avontuur in Afrika.

▲ *Advertentie voor* De Grote Match. *Uit* Kuifje 36 *van 1959.*

▲ *Detail van een advertentie uit* Kuifje 39 *van 1963 waaruit blijkt dat de softcover-editie van* De Grote Match *toen verkrijgbaar was.*

DE LOMBARDCOLLECTIE
De beste verhalen gemaakt door de beste tekenaars en verschenen in het WEEKBLAD KUIFJE
Verkoopprijs in Kongo : 80 fr

▲ *Achterkaft van de softcover editie van* De Grote Match *uit 1962*

De Grote Match (1959)

De eerste druk is een gekartonneerde editie die dateert van september 1959. De achterkaft heeft de traditionele lichtblauwe-gele ruiten met een titellijst. Het album heeft achteraan het vignet met Kuifjespunten. Er is maar één gekartonneerde versie uitgegeven. De oorspronkelijke prijs was 69 BEF.

In 1962 verscheen een niet-gekartonneerde herdruk. De presentatie van de voorkaft vertoont veel verschillen met de eerste druk: zo heeft de titel een ander lettertype. Een tijd geleden werd deze softcover-editie verkeerdelijk beschouwd als een eerste uitgave. Dit misverstand werd gevoed door het jaartal 1959 in het colofon en een "oudere" titellijst

Wie ben ik ?
IK BEN EEN GEMASKERDE RACER, die paniek zaait op alle Europese renbanen. Ben ik een Amerikaan, een Sovjet Rus, een Engelsman ? Mijn bijzonderste tegenstander is MICHEL VAILLANT ! Het duel tussen de gemaskerde racer en de winnaar van de Grote Match eindigt met de overwinning van de racer die... Neen, wij verklappen het niet ! Lees de nieuwe avonturen van Michel Vaillantin het album :
DE GEMASKERDE RACER !
Het album is te koop in alle boekhandels tegen de prijs van 69
DE GEMASKERDE RACER
46

▲ *Advertentie uit* Kuifje 50 *van jaargang 1960.*

De Gemaskerde Racer (1960)

De eerste druk is een gekartonneerde editie die dateert van december 1960. De achterkaft heeft de traditionele blauwe-gele ruiten met een titellijst. In die titellijst is *De Gemaskerde Racer* zélf niet vermeld. Het album heeft achteraan het vignet met Kuifjespunten. De oorspronkelijke prijs was 69 BEF. In het album wordt geen melding gemaakt van een drukkerij.

Er bestaat een tweede uitgave, vermoedelijk uit 1961, eveneens gekartonneerd, met een achterkaft met lichtblauwe-gele ruiten, waarin *De Gemaskerde Racer* zélf wél wordt vermeld. ▸

6000 UREN VREUGDE IN GEZELSCHAP VAN JE GELIEFDE HELDEN !
DE GEMASKERDE RACER
ONTMOETING OP MARS
HET GEHEIM VAN BALIBACH
VOOR DE KLEINTJES VAN 6 TOT 9 JAAR !
JUNIOR COLLECTIE
DE LOMBARDCOLLECTIE
COLLECTIE DE WERELD ROND
publiart

▲ *Advertentie voor verschillende albums, waaronder* De Gemaskerde Racer. *Uit* Kuifje 45 *van jaargang 1960*

MICHEL VAILLANT
en zijn Europese racers hebben de uitdaging aanvaard van de Russische racers. Wie zijn echter de geheimzinnige tegenstrevers, die de racers trachten te vergiftigen en hun wagens willen saboteren ?
Je zal de booswichten ontmaskeren in het nieuwe album van Jean Graton
DE RENBAAN VAN DE ANGST
Te koop bij alle boekhandelaars. Prijs : 69 F
23

▲ *Advertentie voor* De Renbaan van de Angst. *Uit* Kuifje *47 van jaargang 1961.*

De Renbaan van de Angst (1961)

De eerste druk is een gekartonneerde editie die dateert van december 1961. De achterkaft heeft de traditionele blauwe-gele ruiten met een titellijst. In die titellijst is *Hoempa Pa de Roodhuid* de laatste titel. Het album heeft achteraan het vignet met Kuifjespunten. De oorspronkelijke prijs was 69 BEF.

In april 1965 verscheen een niet-gekartonneerde herdruk. De laatste titel in de titellijst is *De 8ste man*. De kafttekening loopt door op de rug.

Tocht door de Nacht (1962)

De eerste druk is een niet-gekartonneerde editie die dateert van september 1962. De achterkaft heeft de traditionele blauwe-gele ruiten met een titellijst. In die titellijst is *De Schat van de Groene Boeddha* de laatste titel. Het album heeft achteraan het vignet met Kuifjespunten. De oorspronkelijke prijs was 39 BEF.

Er bestaat van dit album tevens een versie van uitgeverij De Geïllustreerde Pers.

DE LOMBARD UITGAVEN presenteren je 2 nieuwe ALBUMS
DAN COOPER
Tekenaar A. Weinberg
Albert Weinberg is dol op tekenen en op de moderne techniek. Hij weet die beide hobby's goed te combineren en presenteert ons steeds nieuwe supersonische vliegtuigen en interplanetaire raketten. Meester in de suspense brengt hij ons de boeiendste geschiedenissen met hier en daar een snuifje humor
DUEL IN DE WOLKEN : 39 F.
Is het wat nodig hem voor te stellen ? Ja komt hem rondo en je zal hem terugvinden in een nieuw album :
MICHEL VAILLANT
Tekenaar : J. Graton
Ieder jaar volgt Jean Graton de Ronde van Frankrijk met de grootste spanning. Hij slaat nooit de 24 uren van Le Mans over en op iedere autorenbaan kan men hem zien. Jean Graton is een stevige Breton. De autokampioenen kennen hem en heten hem steeds van harte welkom.
Voor de liefhebbers van de automobielsport volgt er een herdruk van het album OP GROTE MATCH 69 F
Je bent dol op hem, dat staat vast. Wij vinden hem aan het stuur van een zware vrachtwagen in :
TOCHT DOOR DE NACHT : 39 F.
TOCHT door de nacht
Je houdt ook van de andere helden van het jeugdweekblad KUIFJE en daarom schaf je je onmiddellijk de albums aan die verschenen zijn in de Collectie JONG EUROPA.
15 F
- SPAGNETTI EN DE HIEL VAN ACHILLES door Attanasio
- PECHVOGEL EN DE GROENE TIJGER door Berckmans
AVONTUUR TE SARAJEVO door Craenhals
- OPEN DEMASKE door Funcken
CLIFTON IN NEW-YORK door Mackerot
TANTE ZENOBIE LEIDT HET ONDERZOEK door Marischal
publiart

▲ *Advertentie voor* Tocht door de Nacht. *Uit* Kuifje 38 *van jaargang 1962*

JEAN GRATON
Nr 13 IS AAN DE START
DE ONTVOERING
Twee NIEUWE troefkaarten van de LOMBARD COLLECTIE Te koop bij je boekhandelaar

Advertentie voor Nr 13 is aan de start, *uit* Kuifje 39 *van de jaargang 1963*

Nummer 13 is aan de start (1963)

De eerste druk is een niet-gekartonneerde editie die dateert van december 1963. De achterkaft heeft een titellijst met alleen titels van Michel Vaillant. De kafttekening loopt door op de rug.

In die titellijst is *Tocht door de Nacht* de laatste titel. Het album heeft achteraan het vignet met Kuifjespunten. De oorspronkelijke prijs was 39 BEF. Er bestaat een tweede uitgave, uit april 1965, tevens niet-gekartonneerd, met een titellijst van Michel Vaillant-albums, waarvan de laatste titel *De 8ste man* is. De kafttekening loopt door op de rug.

Het Verraad van Steve Warson (1964)

De eerste druk is een niet-gekartonneerde editie die dateert van april 1964. De achterkaft heeft een titellijst met alleen titels van Michel Vaillant. In die titellijst is *Nummer 13 is aan de start* de laatste titel. Het album heeft achteraan het vignet met Kuifjespunten. De oorspronkelijke prijs was 39 BEF.

Er bestaat een tweede uitgave, uit september 1964, tevens niet-gekartonneerd, met een titellijst van Michel Vaillant-albums, waarvan de laatste titel *Het Verraad van Steve Warson* is. Het album heeft achteraan het vignet met Kuifjespunten. De oorspronkelijke prijs was 39 BEF.

JEAN GRATON
HET VERRAAD VAN STEVE WARSON
Opnieuw een prachtig album in kleurendruk over de autorenner Michel Vaillant en zijn vriend Steve Warson. Overal verkrijgbaar.
39 F.
f. 2,95.
VROOOAAR
20

Advertentie voor Het Verraad van Steve Warson, *uit* Kuifje 11 *van jaargang 1964*

HOPSAKEE!
TWEE NIEUWE ALBUMS IN DE LOMBARD COLLECTIE!
GA ZE MAAR GAUW KOPEN!..!
HET RAADSEL VAN PORQUEROLLES
69 F.
DE WAAGHALZEN
69 F.
EN IK HEB NAT NIEUWS VOOR DE COLLECTIE JONG EUROPA!
DEZE TWEE MAG JE OOK NIET MISSEN!
DE WRAAK VAN ANTHRACIET
30 F.
30 F.

▲ *Advertentie voor* De Waaghalzen, *uit* Kuifje 38 *van de jaargang 1964*

De Waaghalzen (1964)

De eerste druk is een niet-gekartonneerde editie die dateert van september 1964. De achterkaft heeft een titellijst met alleen titels van Michel Vaillant.

In die titellijst is *Het Verraad van Steve Warson* de laatste titel. Het album heeft achteraan een vignet met Kuifjespunten. De oorspronkelijke prijs was 39 BEF, en niet 69 BEF, zoals in de advertentie van *Kuifje* staat. Deze advertentie was wellicht een vertaling van het Franstalige *Tintin*. Daar verschenen de albums in een gekartonneerde versie, voor de prijs van 69 BEF.

De 8ste man (1965)

De eerste druk is een niet-gekartonneerde editie die dateert van april 1965. De achterkaft heeft een titellijst met alleen titels van Michel Vaillant. In die titellijst is *De Waaghalzen* de laatste titel. Het album heeft achteraan geen vignet met Kuifjespunten. De oorspronkelijke prijs was 39 BEF.

Er bestaat een tweede uitgave, uit april 1965, met significante kleurverschillen op de achterkant. Bij deze editie valt de "N" van Graton grotendeels van de voorkaft.

OVERAL VERKRIJGBAAR !
het nieuwe album van JEAN GRATON :
JEAN GRATON
DE AVONTUREN VAN Michel Vaillant
DE 8E MAN
39 FR.
Nederland : f 2,25
EEN SPANNEND AVONTUUR MET MICHEL VAILLANT !
REEDS VERSCHENEN :
● DE WAAGHALZEN
● HET VERRAAD VAN STEVE WARSON
● Nr 13 IS AAN DE START
● TOCHT DOOR DE NACHT
● DE GROTE MATCH
INGENAAID 39 FR.
● DE GEMASKERDE RACER
● DE RENBAAN VAN DE ANGST
GEKARTONNEERD 69 FR.

▲ *Advertentie voor* De 8ste man, *uit* Kuifje 15 *van de jaargang 1965*

De Terugkeer van Steve Warson (1965)

De eerste druk is een niet-gekartonneerde editie die dateert van december 1965. De achterkaft heeft een titellijst met alleen titels van Michel Vaillant.

In die titellijst is *De 8ste man* de laatste titel. Het album heeft achteraan geen vignet met Kuifjespunten. De oorspronkelijke prijs was 39 BEF.

Advertentie voor De Terugkeer van Steve Warson, *uit* Kuifje 50 *van de jaargang 1965*

TITEL	DATUM VERSCHIJNEN	ACHTERKAFT/ UITVOERING	TITELS IN DE LIJST	LAATSTE TITEL IN DE TITELLIJST	BIJZONDERHEDEN
LEVE DE SPORT	10/1957	Blauw met kader, gekartonneerd	31	Leve de Sport	drukkerij Charles Bulens
LEVE DE SPORT	10/1957	Blauw met kader, niet-gekatronneerd	31	Leve de Sport	drukkerij Charles Bulens
LEVE DE SPORT	2014	Rode ruiten	31	Leve de Sport	illegale uitgave
DE GROTE MATCH	09/1959	Lichtblauwe ruiten	35	De Grote Match	drukkerij Vandezande
DE GROTE MATCH	09/1962	Blauwe ruiten, niet-gekartonneerd	35	Leve de Sport	drukkerij Brepols
DE GEMASKERDE RACER	12/1960	Blauwe Ruiten	38	De Grote Match	drukkerij niet vermeld
DE GEMASKERDE RACER	1961	Lichtblauwe ruiten	39	De Gemaskerde Racer	
DE RENBAAN VAN DE ANGST	12/1961	Blauwe ruiten	37	Hoempa-pa de Roodhuid	drukkerij Wils
DE RENBAAN VAN DE ANGST	04/1965	Niet-gekartonneerd		De 8ste Man	
DE RENBAAN VAN DE ANGST	1967	Niet-gekartonneerd, met achterkaft met alleen Michel Vaillant-titels		De 8ste Man	Uitgeverij Van der Hout
TOCHT DOOR DE NACHT	09/1962	Niet-Gekartonneerd	46	De Schat van de Groene Boeddha	drukkerij Ned. Offset Inrichting
TOCHT DOOR DE NACHT	09/1962	Niet-gekartonneerd	46	De Schat van de Groene Boeddha	uitgave De Geïllustreerde Pers
NR 13 IS AAN DE START	12/1963	Niet-gekartonneerd		Tocht door de Nacht	drukkerij Brepols; tekening loopt door op de rug
NR 13 AAN DE START	04/1965	Niet-gekartonneerd		De 8ste Man	drukkerij Vandezande; Titel Nr.13 aan de start; tekening cover loopt door op de rug
HET VERRAAD VAN STEVE WARSON	04/1964	Niet-gekartonneerd		Nr 13 is aan de Start	drukkerij Deheneffe
HET VERRAAD VAN STEVE WARSON	09/1964	Niet-gekartonneerd		Het Verraad van Steve Warson	
HET VERRAAD VAN STEVE WARSON	1967	Niet-gekartonneerd		Het Verraad van Steve Warson	Uitgeverij Van der Hout
DE WAAGHALZEN	09/1964	Niet gekartonneerd		Het Verraad van Steve Warson	drukkerij Deheneffe
DE WAAGHALZEN	1967	Niet-gekartonneerd		Het Verraad van Steve Warson	Uitgeverij Van der Hout
DE 8STE MAN	04/1965	Niet-gekartonneerd		De Waaghalzen	drukkerij De Rycker
DE 8STE MAN	04/1965	Niet-gekartonneerd		De Waaghalzen	Het hemd van Jean-Pierre op de achterkaft is bruin ipv blauw; de N van Graton valt gedeeltelijk van de voorkaft
DE TERUGKEER VAN STEVE WARSON	12/1965	Niet-gekartonneerd		De 8ste Man	drukkerij De Rycker

COLLECTIE JUNIOR

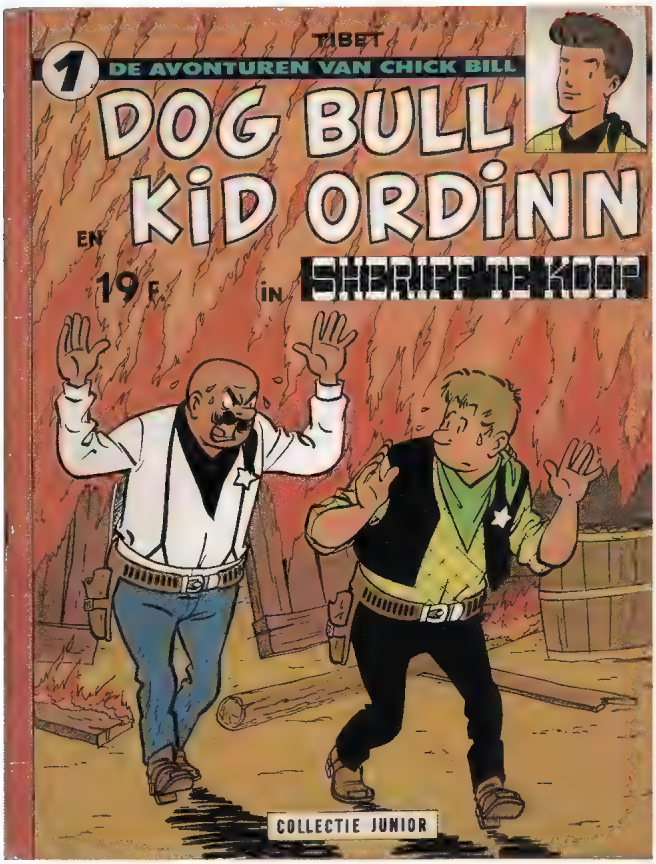

▲ *Sheriff te koop, het enige album uit de Collectie Junior*

Vanaf eind jaren '50 werden veel verhalen in het weekblad *Kuifje* uitgewerkt op 30 pagina's, wat er op wijst dat Lombard van plan was om de prestigieuze Lombard-Collectie voor te behouden aan de echte toppers, die langere verhalen konden leveren. Vielen weg uit deze befaamde collectie: Macherot met *Chlorophyl*, Craenhals met *Pom en Teddy*, Bob De Moor met *Barelli*, Funcken met *Harald de Viking* en *De Witte Ruiter*, Uderzo met *Hoempa-pa...* Jacques Martin verhuist met *Alex* naar Casterman. Vandersteen verlaat de Lombard-stal in 1959. De enige nieuwe helden die de prestigereeks komen vervoegen zijn *Michel Vaillant* (Graton), *Dan Cooper* (Weinberg) en uiteindelijk *Rik Ringers* (Tibet). Zij krijgen een aparte reeks. De notie **Lombard Collectie** verdwijnt echter na 1965 van de kaften van de albums.

Door Philippe Mouvet

Voor de andere stripreeksen, die Lombard vanaf 1959 nu als goedkopere albums met slappe kaft wil uitbrengen, wordt naar een nieuwe reeksnaam gezocht.

Zo verschijnt in 1959 een eerste, korte reeks van 4 albums van Chick Bill in de *Collectie Dog Bull en Kid Ordinn* (*De twee gezichten van Kid Ordinn*, *De goudmijn van Dog Bull*, *Het huis van de sterkste*, *Tegen de muur*). Meer een testreeks, eigenlijk. Wellicht werden de 4 kaften van deze albums samen op een groot vel gedrukt om kosten te besparen.

LAAT HET REGENEN...
LAAT HET SNEEUWEN...
DE ZWARTE KLAUW
ALEX
DE GROTE MATCH
Bij mij zal er immer zon zijn dank zij de nieuwe albums van de LOMBARD COLLECTIE
S.O.S METEOREN
TON DE PECHVOGEL
DOG BULL KID ORDINN
En in de NIEUWE COLLECTIE tegen 19 Fr.: de avonturen van Dog Bull en Kid Ordinn

▲ *Advertentie uit* Kuifje *1959/43 met vermelding van de nieuwe collectie*

Het jaar nadien, in 1960, wordt een eerste poging ondernomen om volgens dezelfde formule een nieuwe goedkope reeks op te starten die een ruimer aanbod aan korte verhalen uit het weekblad *Kuifje* zou kunnen herbergen. Zo ontstaat de *Collectie Junior*, naar analogie met de titel van het weekblad *Junior*, de Franstalige tegenhanger van *Ons Volkske*, de "goedkope" versie van het weekblad *Kuifje*. Deze naam paste goed bij de humoristische verhalen, maar men zoekt toch nog verder naar een beter passende reeksnaam om er ook realistische strips in onder te brengen.

De keuze valt uiteindelijk op de *Collectie Jong Europa*, een reeksnaam die mooi kadert in het pas ontstane Europa. De nieuwe reeks start eveneens in 1960, na het vroegtijdig stopzetten van *Collectie Junior*.

Al was het de bedoeling om de kortstondige testreeks *Collectie Junior* met 4 albums op te starten, toch verscheen er slechts één: ***Chick Bill – Dog Bull en Kid Ordinn - Sheriff te koop***.

In dat album staat wel de titellijst van de 4 geplande verhalen:

- Nr. 2: ***Spaghetti – De rode smaragd***, de eerste vervolgstrip van Spaghetti, verschenen in weekblad *Kuifje* in 1959, dat uiteindelijk in 1974 als nr. 32 in de tweede *Favorietenreeks* zou verschijnen;
- Nr. 3: ***Scheepsmaatje Rol – De behekste klippen***, van Mittéï, dat ook in 1959 in *Kuifje* stond;
- Nr. 4: ***Chick Bill – Dog Bull en Kid Ordinn - Montana Kid***, verschenen in *Kuifje* (1959 nr. 41 – 1960 nr. 3), dat pas in 1977 in album verscheen.

6000 UREN VREUGDE IN GEZELSCHAP VAN JE GELIEFDE HELDEN!
DE LOMBARDCOLLECTIE
DE GEMASKERDE RACER
RICHTING MARS
HET GEHEIM VAN BALIBACH
VOOR DE KLEINTJES VAN 6 TOT 9 JAAR!
JUNIOR COLLECTIE
DOG BULL KID ORDINN
NIKO en zijn eekhoorntje
COLLECTIE DOG BULL en KID ORDINN, door TIBET
SHERIFF TE KOOP
COLLECTIE DE WERELD ROND

▲ *Advertentie uit* Kuifje *1960/45 met vermelding van Junior Collectie*

Omslag van de Franstalige versie van het 3e deel uit de Collectie Junior

Zoals voor de *Collectie Dog Bull* werden ook hier de vier geplande kaften samen gedrukt. Enkel nr.1 werd effectief gebruikt. We dachten dat de drie ongebruikte kaften reeds lang geleden vernietigd waren, maar op zijn minst één exemplaar van de gedrukte covers van de Franstalige albums 3 en 4 circuleren onder verzamelaars. Van album 4 konden we slechts een slechte scan te pakken krijgen, maar album 3 is (voor de meesten) een onbekend pareltje dat we u niet wilden onthouden.

We zoeken dus nog goede scans van de kaften van albums nr.2 en 4. Wie helpt?

Omslag van de Franstalige versie van het 4e deel uit de Collectie Junior

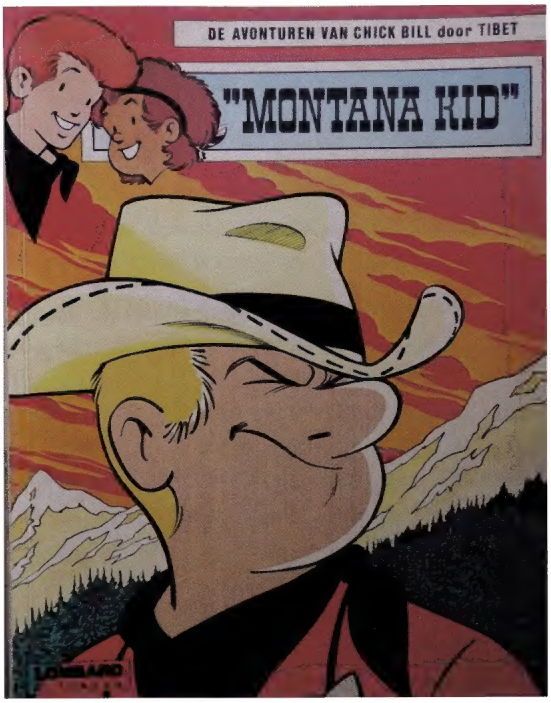

Omslag van Montana Kid, *uitgegeven in 1977*

De Striep

SPECIAALZAAK IN STRIPVERHALEN

KATELIJNESTRAAT 42, 8000 BRUGGE
T: 050-33 71 12 • E: INFO@DESTRIEP.BE

NIEUW! WEBSHOP:
WWW.DESTRIEP.BE

ALLE NIEUWE STRIPS
HEEL GROOT AANBOD TWEEDEHANDS,
KOOPJES EN PAKKETTEN TEGEN
AANTREKKELIJKE PRIJZEN
COMICS, MANGA'S EN FRANSE STRIPS
GADGETS, POSTERS, FIGUURTJES
EN ZOVEEL MEER!

OPEN VAN DINSDAG TOT ZATERDAG
VAN 10.00 TOT 12.30 UUR EN 13.30 TOT 19.00 UUR
MAANDAG VAN 13.30 TOT 19.00 UUR
ELKE EERSTE ZONDAG VAN DE MAAND
VAN 14.00 TOT 18.00 UUR

"IEDEREEN KAN TEKENEN! DIT BOEK LEERT JE HOE!"

Striptekenaar Steven de Rie (medewerker Urbanus strips e.a.) geeft al meer dan 25 jaar workshops rond strip- en cartoontekenen. Nu heeft hij dit toegankelijke, rijk geïllustreerde doeboek gemaakt met 1001 Handige tekentips voor jong en oud!

Striptekenen! (Steven de Rie) uitgeverij Lannoo
160p – kleur – SC – €17.99 – ISBN 978 94 014 5206 9

STRIPKIOSK AGENDA

(ONDER VOORBEHOUD MAATREGELEN CORONA VIRUS)

Fenix-albums en nummers van StripKiosk kunnen aangeschaft of afgehaald worden op de volgende beurzen:

3 EN 4 OKTOBER 2020 / WILRIJKSE STRIPDAGEN
't Vlaams Stripcenrum / Wilrijk

12 JULI 2020 / LILLO BOEKENDORP

13 SEPTEMBER 2020 / AALST

10 EN 11 OKTOBER 2020 / BREDA

18 OKTOBER / GERAARDSBERGEN

18 OKTOBER 2020 / PUTTE BIJ MECHELEN

1 NOVEMBER 2020 / BRUGSE STRIPNAMIDDAG

15 NOVEMBER 2020 / SINT TRUIDEN

29 NOVEMBER 2020 / GENT

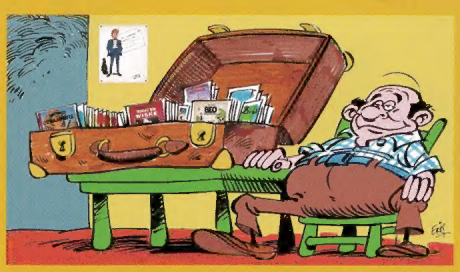

NIEUW !!! DE DENKBANK 5 EN 6

PIRG

ERIK

ERSEL - RENOT

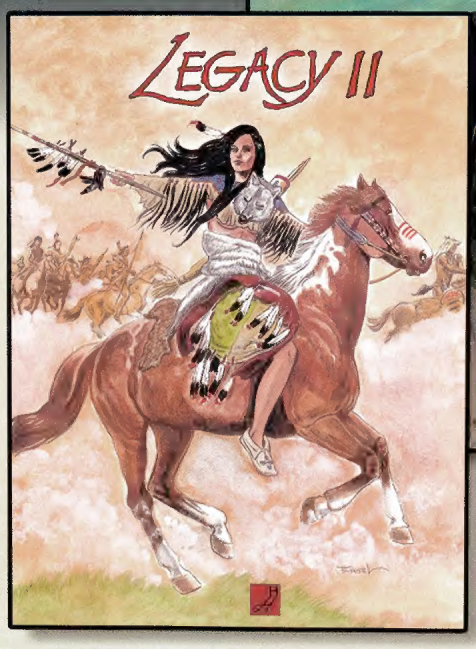

Hauwaerts Uitgeverij

www.uitgeverijhauwaerts.be - car.hauwaerts@telenet.be - tel 0495365935